

This text is not in its final form yet and might undergo some revision. It has been checked thoroughly, but we do appreciate feedback. This text can be used at church, at home, at schools or in non-commercial publications. The translation was done especially for people who speak the Oltenian Ursari dialect

of Romani.

Please let us know if you are interested in having a printed book (roma_info@wycliffe.org).

This work is released under the **Creative Commons, attribution, non-commercial no-derivatives 3.0 license**. You may copy and redistribute this work unmodified, in any medium or format, with appropriate attribution, under the same licence.

You may copy the text in its entirety or portions of it, providing the portions selected are not taken out of context.

You may not use this work for commercial purposes.

If you modify the text, you may not distribute it in any form or context.

Această lucrare nu este încă în forma ei finală, și este posibil ca să fie revizuită sau corectată în viitor. A fost verificată cu atenție, dar am fi recunoscători dacă ne-ați aduce la cunoștință orice greșală. Textul poate fi folosit în biserică, acasă, în școli sau în publicații necomerciale. Această traducere a fost pregătită pentru vorbitorii de limba romani (ursarilor din Oltenia).

Vă rugăm să ne contactați la roma_info@wycliffe.org dacă v-ar fi de folos o carte tipărită.

Această lucrare vă este pusă la dispoziție sub **Licența Creative Commons Atribuire-Necomercial-FărăModificări 3.0**. Puteți să copiați și redistribuiți această lucrare doar nemodificat, în orice mediu sau format, cu atribuire potrivită, sub aceeași licență. Puteți copia textul în întregime sau în parte, dacă porțiunile selectate nu schimbă sensul originalului.

Nu puteți folosi această operă în scopuri comerciale.

Dacă reajustați, transformați sau construiți pe baza lucrării, nu veți putea distribui lucrarea modificată, în nici un mod sau context.

O Luka

O Del dineas drom le Isusos te hastravel le manușan

1:1-4:13

Soste ramol o Luka o lil kadava

1 But astardiles te ramon ăk lil andal bukea save kerdineailles mașkar amende sar o Del phendeasas, ² sar phende len amenghe kola kai dă anglal dikhle len pe iakhenta hai slujisardes le Devleske phenindos lesko kuvînto. ³ Kadea kă păce rodem grijasa saoră bukea kadala, dă anglal, i me hotărîsardem kaște ramov len tuke iekh pala aver, raia Teofile, ⁴ kaște daștis te gianes kă kodoia so sanas sikado si ciaces.

Ăk îngero phenel anda o kerimos le Ioanosko Bolitori

⁵ Kana o Irod sas thagar ande Iudeea, sas ăk rașai kai buciolas Zaharia. Ov sas anda o grupo le rașaiengo le Abiasko.^a Leski romni sas i oi andai famelia le Aro-noski hai buciolas Elisabeta. ⁶ Ăl dui sas ciace angla

o Del hai phirenas bi doșako sar phendeas o Rai andă saoră porunci hai krisimata leske. ⁷ Nas len ciave, kă e Elisabeta sas steapo, hai ăl dui sas phure.

⁸ Ăk data sas o rîndo le gruposko le Zahariasko. Hai kana ov kerelas buki rașaiieski angla o Del, ⁹ sas alo-me kăl sorți, pala sar sas o obicei le rașaiengo, kaște înril ando templo le Raiesko hai te phabarel tămîia. ¹⁰ Ko ciaso le tămîimasko, but manuș anda o poporo rughinas pes avri. ¹¹ Atunci ăk îngero le Raiesko sikadilos le Zahariaske hai beșlos ke ciacii le altaroski le tămîimasko. ¹² O Zaharia tulburisailos kana dikhlea les, hai sas leske dar. ¹³ Hai o îngero phendea leske:

— Na dara Zahario, kă o Del așundeas ki rugăciunea. Ki romni, e Elisabeta, va kerela tuke ăk ciavo hai va ciusa lesko anav Ioan. ¹⁴ Ov va kerela tuke bukuria hai fericirea hai but va bukurina pes kă kerdineailos, ¹⁵ kă va avela baro angla o Rai. Ni trăbul te pel nici mol, nici aver pimos,^b hai ov va pherdola Duho Sfînto dă kana va avela andă pîntăcea pe dake. ¹⁶ Va kerela buten andal israelițea te bolden pes ko Rai, lengo Del. ¹⁷ Va giala angla o Rai ando duho hai o zuralimos le proorokosko Ilia, kaște kerel pacea

^a1:5 1 Kronici 24:10   ^b1:15 Numerea 6:1-4

maşkar ăl dada hai ăl ciave^c hai kaşte sikavel kolen kai ni aşunen te aven gogheasa sar ăl ciace. Kadea va pregătita ăk poporo anda o Rai.

¹⁸ O Zaharia phendeas le îngeroste:

— Sar va gianava kă ăl bukea kadala si ciace? Kă me sem phuro, hai i mîrî romni si phuri.

¹⁹ O îngero dinea les anglal:

— Me sem o Gabriel kai beşav angla o Del. Semas dino drom te dav tusa дума hai te anav tuke kadai vestea lacii. ²⁰ Ita kă gi ando ghes kana va kerdeola kadal bukea, si te aves mutoto hai ni va daştisa te des дума,^d kă ni pakeaian mîră vorbe save va kerdeona kă lengo timpo.

²¹ O poporo ajukearelas le Zaharias hai mirinas pes kă beşelas kadiki dă but ando Templo. ²² Kana înklistos, ni daştilas te del lenghe дума. On hakeardes kă ando Templo sas les ăk vedenia. Ov kerelas lenghe semnea dar acilos mutoto. ²³ Păce termenisardeas peo timpo le bukeako, o Zaharia ghelos peske khere.

²⁴ Pala kodoia e Elisabeta, leski romni, acilis khamni. Beşlis khere pangi cion. Gîndilas pes: ²⁵ „Ita so kerdeas o Rai anda mande! Akanak ov gîndisailos mande hai hastradea man anglal manuş anda o lagiavo.”

Ăk îngero phenel anda o kerimos le Isusosko

²⁶ Andă le şovengo cion dă kana sas khamni e Elisabeta, o Del dinea drom le îngeros le Gabrielos andăk foro anda o ţinuto le Galileeako, po anav Nazaret, ²⁷ kă ăk cei bari logodime ăk manuşăsa kai buciolas Iosif, anda o kher le Davidosko. O anav le ciako bari sas Maria. ²⁸ O îngero intrisailos late ando kher hai phendeas:

— Pace, tu, saveake dinea pes miştimos, o Rai si tusa!

²⁹ Dar e Maria tulburisailis but katar ăl vorbe kadala, hai pucelas pes soste andinea lake kadav miştimos. ³⁰ Hai o îngero phendea lake:

— Na dara, Mario, kă arakhlean miştimos ko Del.

³¹ Ita kă va aciosa khamni hai va keresa ăk ciavo,^e saveske va ciusa lesko anav Isus. ³² Ov va avela baro hai va avela dino mui o Ciavo le Mai Baresko, hai o Rai o Del va dela les o skauno le thagarimasko leske dadesko le Davidosko.^f ³³ Va stăpînila po kher le Ia-

kovosko pentru totdeauna hai lesko thagarimos ni va termenila pes.^g ³⁴ E Maria phendeas le îngeroste:

— Sar va kerdeola e buki kadaia, kana me ni gianav murşăstar?

³⁵ O îngero dinea lan anglal:

— O Duho Sfînto va mukela pes pă tute hai o zuralimos le Mai Baresko va uciarela tut.^h Kodolaske o ciavo sfînto, savo va kerdeola pes, va avela dino mui o Ciavo le Devlesko. ³⁶ Dikh, e Elisabeta, ki ruda, si i oi khamni hai kă phurimata va avela lan ăk ciavo. E giuvli anda savi ăl manuş phenen kă ni daştil te avel lan ciave, akanak si andă le şovengo cion. ³⁷ Kăci anda o Del nai nici ăk buki phari.ⁱ

³⁸ E Maria phendeas:

— Sem e roaba le Raieski. Te kerdeol pes manghe pala sar phendea!

Hai o îngero teleardeas latar.

E Maria gial ke Elisabeta

³⁹ Andăl ghesa kodola e Maria uştisil hai sigo teleardeas pâl plaia, andăk foro le Iudeeako. ⁴⁰ Întreisailis ando kher le Zahariasko hai phendea le Elisabetake dă miştoto. ⁴¹ Kana e Elisabeta aşundeas o miştimos kai phendea les e Maria, o ciavo mardilos andă lako pâr, hai e Elisabeta pherdilis Duho Sfînto. ⁴² Dineas mui zurales:

— Maşkar ăl giuvlea tu san mai binekuvintime hai binekuvintime si o ciavo andă keo pâr! ⁴³ Soste kerdeol pes manghe e buki kadaia te avel mande e dei mîră Raieski? ⁴⁴ Kă ita, kana aşundem o miştimos kai phendea les manghe, o ciavo mardilos dă bukurie andă muro pâr. ⁴⁵ Bahtali san tu kă pakeaian, kă ăl bukea save phendea len tuke o Rai va kerdeona.

E ghili le Mariaki

⁴⁶ E Maria phendeas:

— Muro ilo lăudil le Raies

⁴⁷ hai bukuril pes muro duho ando Del, savo hastravel man,

⁴⁸ anda kodoia kă sas les grija

katar e mai telal roaba leski.^j

Kăci dikh, dakanara angle, saoră manuş save va traiina va phenena manghe bahtali,^k

⁴⁹ kă o Del o Zuralo kerdeas bukea bare anda mande.

^c1:17 Maleahi 4:5-6 ^d1:20 Ezekiel 3:26; 24:27 ^e1:31 Isaia 7:14

^f1:32 2 Samuel 7:11-13; 16; Salmi 89:4; 132:11; Isaia 9:67; 16:5

^g1:33 Daniel 2:44; 7:14, 18, 27; Evreea 1:8; Apokalipsa 11:5 ^h1:35 Exodo 40:34 ⁱ1:37 Geneza 18:14

^j1:48 Salmi 138:6; 1 Samuel 1:11 ^k1:48 Salmi 72:17

Lesko anav si sfînto,
⁵⁰ hai leski mila si pâl manuș kai daran lestar,
 i pã kola save traiisardes gi akanak, hai i pã kola
 save va traina.¹
⁵¹ Bukea bare kerdeas pe vastesa,
 pharadea kolen kai si len gînduri mîndriake
 andă lengo ilo.
⁵² Le zuralen dinea len tele pa lenghe skaunea
 thagarimaske,
 hai vazdeas le peraden.
⁵³ Le bokhalen ciaileardea len lacimatența
 hai le bravalen dinea len avri bi khancesko
 andăl vast.
⁵⁴ Avilos ando ajutori pe robosko o Israel,
 kăci ni bistardeas leski mila kai ni termenil pes
⁵⁵ karing o Avraam hai leske ciave pentru totdeauna,
 sar phendeas amare dadenghe.
⁵⁶ Hai e Maria beșlis le Elisabetasa kam trin cion
 hai risailis khere.

O kerimos le Ioanosko o Bolitori

⁵⁷ Kana avilos o timpo ka e Elisabeta te kerel, kerdeas
 ăk ciavo. ⁵⁸ Așundes lake vecini hai lake rude kă o
 Rai sikadea lake leski mila, hai bukurinas pes andăk
 than lasa. ⁵⁹ Andă le ohtongo ghes aviles te keren le
 ciaveske o cinimos tele, hai kamenas te ciun lesko
 anav Zaharia, pala o anav leske dadesko. ⁶⁰ Dar leski
 dei dineas anglal:

— Na! Si te buciol Ioan.

⁶¹ On phendes lake:

— Konik anda ki famelia ni buciol kadea.

⁶² Kerenas semnea leske dadeske, so anav kamel te
 ciul le ciaveske. ⁶³ O Zaharia mangleas ăk tăblița hai
 ramosardeas:

— Lesko anav si Ioan.

Hai sea aciles uimime. ⁶⁴ Ande klipa kodoia pu-
 tardiles lesko mui hai leski cib, hai începosailos te
 lăudil le Devles. ⁶⁵ Hai saoră vecinenghe sas lenghe
 dar hai andă saoră plaia le Iudeeake delas pes дума
 anda kadal bukea. ⁶⁶ Sea kai așunenas len gîndisailos
 pes andă pe ile hai pucenas pes:

— So va kerdeola kadav ciavo?

Kăci o vast le Raiesko sas ciaces lesa.

O Zaharia lăudil le Raies

⁶⁷ O Zaharia, lesko dad, pherdilos duho Sfînto hai di-
 neas дума andal bukea kai sikadea leske o Del:

— ⁶⁸ Lăudime te avel o Rai, o Del le Israelosko,

kă avilos andă lesko ajutori hai kindeas palpale
 pe poporos.
⁶⁹ Hai dinea amen ăk manuș zuralo
 andai famelia pe roboski o David te hastravel
 amen,
⁷⁰ sar phendeas dămult prin pe proorocia ăl sfinți.
⁷¹ Dineas les drom te hastravel amen katar amare
 dușmaia
 hai anda o vast saorăngo kai uron amen!
⁷² Kadea sikavel ov e mila karing amare dada
 hai kă ni bistrel peo phanglimos o sfînto,
⁷³ e sovel kai halea lan amare dadeske le
 Avraamoske:
⁷⁴ kă păce va hastravela amen anda o vast amare
 dușmaengo,
 va mukela amen te slujis leske bi darako
⁷⁵ sfințimasa hai ciacimasa angla leste so va
 traiisa.
⁷⁶ Hai tu, țignoreea, va avesa dino mui o prooroko le
 Mai Bare Devlesko,
 kă va giasa angla o Rai, kaște pregătis leske
 droma
⁷⁷ hai te sikaves leske poporos
 kă ov iertil lenghe bezeha kaște hastravel len.
⁷⁸ Kă o ilo amare Devlesko si pherdo mila kai ni
 termenil pes,
 hai leski mila va kerela anda amende te răsăril
 o kham opral^m
⁷⁹ kaște luminil kolen kai beșen ando tuneरिको
 hai ande ucial le mulimaski,
 hai te înghearel amare pîrne po drom le paceako!
⁸⁰ O ciavo bareolas hai zuraolas andă peo duho.
 Beșlos andăl thana ăl mulane gi kana avilos o tim-
 po te sikadeol le Israeloske.

O kerimos le Isusosko

2 Andăl ghesa kodola, o baro thagar o August po-
 runcisardeas kaște kerdeol iekh recensămînto
 andă saoro thagarimos lesko. ² Kadava sas o anglu-
 no ghinimos hai kerdineailos kana sas guvernatori
 o Quirinius ande Siria. ³ Sea gianas andăl foruri ka-
 tar sas lenghi familia te ramon pes. ⁴ O Iosif ghelos
 i ov anda o foro Nazaret anda o ținuto le Galileea-
 ko, ande Iudeea ando foro le Davidosko, kai buciolas
 Betleem, anda kodoia kă sas andai famelia le Davi-
 doski, sas davidîștea. ⁵ Ghelos te ramol pes le Maria-
 sa, saveasa sas logodime hai savi sas khamni. ⁶ Kana
 sas ando Betleemo, avilos o timpo te kerel e Maria.

¹1:50 Salmi 103:17; Exodo 20:6   ^m1:78 Maleahi 4:2

⁷ Hai kerdeas pe ciaves, lako angluno kerdo, pakeardeas les hai ciutea les andăk iesla, kă nas than anda lende ande hodaia laci kă leske neamuri.

Ăl ciobaia aviles ko ținoro Isus

⁸ Pașa o Betleemo sas niște ciobaia kai beșenas avri po kîmpo hai păzinas pi turma e reat. ⁹ Hai ăk îngeru le Raiesko sikadilos lenghe, hai e slava le Raieski uciardea len luminasa. On darailles but zurales. ¹⁰ Dar o îngeru phendea lenghe:

— Na daran! Kă dikh, anav tumenghe ăk vestealacii, andak bari bukuria anda saoro poporo: ¹¹ Aghes kerdilos tumenghe ăk Mîntuitori ando foro le Davidosko, savo si o thagar dino drom katar o Del, si o Rai. ¹² Ita sar va pringianena les: va arakhena ăk ținoro pakeardo hai ciutino andăk iesla.

¹³ Hai andak data le îngerosa sas ăk armata bari îngerenghi anda o ceri, hai lăudinas le Devles:

— ¹⁴ Slava le Devleske andăl mai opre thana, hai pacea pe phuv mașkar ăl manuș savenghe kamel lengo miștimos!

¹⁵ Păce teleardes ăl îngerea lendar ando ceri, ăl ciobaia phendes iekh avreske:

— Atunci haida te gias ando Betleemo hai te dikhlas e buki kadaia kai kerdineailis, anda savi dinea amenghe duma o Rai!

¹⁶ Sigo teleardes hai arakhles le Maria, le Iosifos hai le ținorăs ciuto ande iesla. ¹⁷ Pala so dikhle les, phendes so phendineailos lenghe anda kadav ciavo. ¹⁸ Hai sea kai așunde kadal bukea mirisailles katar so phenenas lenghe ăl ciobaia. ¹⁹ E Maria saoră vorbe kadala kidelas len hai gîndilas pes lende andă peo ilo. ²⁰ Ăl ciobaia risailles hai phenenas kabor dă baro si o Del hai slăvisarde les anda sea so așundesas hai dikhlesas sar phendineailos lenghe.

O ținoro Isus ko Templo

O Iosif hai e Maria keren sar phenel e Kris le Moiseaski

²¹ Kana avilos le ohtongo ghes, andă savo trăbularas cindo tele o ciavoro, ciute lesko anav Isus, sar phendeasas o îngeru anglal gi kai e Maria te aciolkhamni.

²² Kana pherdilles ăl ghesa anda lengo ujimos, palai Kris le Moiseaski, o Iosif hai e Maria andines le Ciaves ko Ierusalimo, kaște den les le Raieske. ²³ (Sar si ramome ande Kris le Moiseaski: „Fiosavo ciavo ker-

do anglal si le Raiesko”). ²⁴ Gheles ko Templo i te anen jertfa sar phenel e Kris le Raieski: dui turturelea sau dui puia porumbeienghe.ⁿ

O Simeon dikhel le Isusos

²⁵ Ando Ierusalimo trailas ăk manuș kai buciolas Simeon. O manuș kadava sas ciacio hai iubisardeas le Devles. Ov ajukearelas o timpo kana o Del va anela ajutori le Israeloske, hai o Duho Sfînto sas lesa. ²⁶ O Duho Sfînto phendeasas leske kă ni va merela anglal te dikhel le thagares dino drom katar o Rai. ²⁷ Avilos andino katar o Duho ko Templo. Kana lesko dad hai leski dei andines le ciaves le Isusos kaște keren so trăbul kerdo lesa pala o obicei le Krisako, ²⁸ o Simeon lilea les ande angali hai lăudisardeas le Devles:

— ²⁹ Muro Thagar, akanak daștis te mukes ke robos te gial paceasa, sar phendean.

³⁰ Anda kodoia kă mîră iakha dikhles koles saves dinean les drom te hastravel amen,

³¹ saves dinean les drom te avel pringiendo katar saoră poporea,

³² te avel e lumina savi te sikavel bukea le neamurenghe

hai savi te avel e slava ke poporoski, o Israel.

³³ Lesko dad hai leski dei mirinas pes andal bukea kai phendonas anda leste. ³⁴ O Simeono binekuvintisardea len hai phendeas leske dake le Mariake:

— Ita, o Del ciuteas kadal ciaves ka but anda o Israelo te peren anda leski kauza, hai but orta te phiren. Hai kerdea les ăk semno savesa ăl manuș va hana pes, ³⁵ kaște dikheol pes ăl gînduri garade bute manușanghe. Kear keo ilo va avela pusado sar ăk sabiasa.

E Ana dikhel le Isusos

³⁶ Mai sas othe i ăk proorocița, e Ana le Fanueloski, anda e famelia le Așeroski. Sas but phuri. Traisailis pe romesa iefte bărș pala peo mărătimos. ³⁷ Sas phivli dă ohtodeșa hai ștar bărș.* Nici ăk data ni durilis katar o Templo, hai slujilas le Devleske andă fiosavo ghes hai reat postosa hai rugăciunența. ³⁸ Kear atunci avilis i oi karing o Isus hai karing leski dei hai lesko dad, hai începosailis te nail le Devleske hai te del duma anda o Isus saorănghe kai ajukearenas ka o Ierusalimo te avel hastrame.

***2:37** O originalo daștil pes te mai hakeardeol kă sas phivli, hai akanak sas lan ohtodeșa hai ștar bărș.

ⁿ**2:24** Levitiko 12:1-8

³⁹ Păce kerdes sea so poruncilas e Kris le Raieski, o Iosif hai e Maria risailes ande Galileea, andă lengo foro, o Nazaret. ⁴⁰ Hai o ciavo bareolas hai zuraolas. Sas pherdo goghi hai o Del iubilas les hai sas po plako le Devlesko.

O Isus kăl deşudui bărş ko templo

⁴¹ Andă fiosavo bărş o dad hai e dei le Isusoske gianas ko Ierusalimo kaşte sãrbãtorin o ghes o baro le Nakhimasko le evreengo. ⁴² Kana ov sas deşudui bărşengo, gheles othe pala o obicei le bare ghesengo. ⁴³ Păce nakhles ăl ghesa ăl bare, teleardes te gian khere. Dar o ciavo o Isus acilos ando Ierusalimo, hai leski dei hai lesko dad ni gianenas. ⁴⁴ Pakeaies kã si lenţa ando grupo, hai gheles ăk drom ghesesko. Rode les maşkar ăl neamuri hai maşkar lenghe pringiande. ⁴⁵ Dar kã ni arakhle les, risailes ko Ierusalimo te roden les. ⁴⁶ Pala trin ghes arakhle les ko Templo, beşîndos ando maşkar le sikaiitorenge, aşunindos len hai pucindos len. ⁴⁷ Sea kai aşunenas les acionas uimime katar leski goghi hai katar lesko dimos anglal. ⁴⁸ Kana dikhle les leski dei hai lesko dad, sas but uimime, hai leski dei phendea leske:

— Soste, muro ciavo, phiradilean kadea amenţa? Aşun, keo dad hai me rodeam tut bare grijasa.

⁴⁹ Ov phendea lenghe:

— Soste rodenas man? Ni gianenas kã trãbul te avav ando kher mîrã Dadesko?

⁵⁰ Dar on ni hakeardes so phendeas ov.

⁵¹ Hai ghelos lenţa, avilos ko Nazareto hai aşunelas lendar. Leski dei kidelas ando ilo saorã bukea kadala.

⁵² Hai o Isus bareolas hai pherdeolas goghi, hai sas sa mai plãkuto angla o Del hai angla ăl manuş.

E buki le Ioanoski Bolitori

3 Sas o bărş le deşupangengo dă kana sas o baro thagar o Tiberiu, hai o Ponţiu Pilat sas guvernatori ande Iudeea, o Irod sas o thagar ande Galileea, o Filip, lesko phral, sas thagar ande Ituria hai ando ţinuto le Trahonitiosko

hai o Lisania sas thagar ande Abilenea.

² Ăl bare raşaiia sas o Ana hai o Kaiafa.

Ando bărş kodova o kuvînto le Devlesko dineas дума le Ioanoske le Zahariosko ande mulani. ³ Hai o Ioan ghelos andă saoro ţinuto le Iordanosko hai phenelas le manuşãnghe te bolden pes kaşte sika-ven kã mukles o bezeh hai boldineailles karing o Del,

ka lenghe bezeha te aven iertime. ⁴ Andal bukea kadala si ramome ando lil le vorbengo le proorokosko Isaia:

„Dakoniva del mui ande mulani:
«Laciaren o drom pã savo avel o Rai,
orton leske poteci!

⁵ Saorã harea va avena astupome,
hai saorã munţi hai saorã plaia va avena perade.
Ăl droma banghe va avena ortome,
hai ăl droma phaghe va avena laciarde.

⁶ Hai saorã manuş va dikhena o hastramos le Devlesko.»^{*}

⁷ Kadea kã o Ioan phenelas le bute manuşãnghe kai avenas leste te bolel len:

— Puia sapenghe, kon phendea tumenghe te naşãn katar e pedeapsa kai avel? ⁸ Kadea kã train kaşte sikaven kã muklen o bezeh hai boldineailen ko Dell! Hai na începon te phenen andă tumende: „Amaro dad si o Avraam!” Kã phenav tumenghe kã o Del daştil te kerel ciave le Avraamoske andal bar kadala. ⁹ O tover si deja ciutino ke rãdãcina le pomenghi. Kadea kã orso pomo kai ni kerel rodo lacio va avela cindo hai ciudino ande iağ.

¹⁰ Ăl but manuş pucenas les:

— Atunci so trãbul te keras?

¹¹ Ov dinea len anglal:

— Koles kai si les dui gada, te hulael kolesa kai nai les, hai koles kai si les hamos, sa kadea te kerel!

¹² Aviles i nişte vameşea te aven bolde hai phende leske:

— Sikaiitorina, ame so te keras?

¹³ Ov phendea lenghe:

— Na manghen mai but dă kabor poruncisailos tumenghe!

¹⁴ Nişte soldaţea pucenas les i on:

— Dar ame so trãbul te keras?

Ov phendea lenghe:

— Na len kanikastar love silasa, nici na keren kani- kas doşalo biciacimasko! Hai te aresel tumen tumaro pokinimos!

¹⁵ O poporo ajukearelas hai ku sea pucenas pes andă pe ile kana o Ioan nai kumva o thagar dino drom katar o Del. ¹⁶ O Ioan dineas anglal saorãn:

— Kabor anda mande, me bolav tumen paiesa. Dar avel kodova kai si mai zuralo dă sar mande, saveske ni meritiv te putrav e haravli leske poghimaski. Ov va bolela tumen Duhosa Sfînto hai iağasa. ¹⁷ Ov va avela le lopatasa ando vast kaşte del rigate e pleava

*3:6 Isaia 40:3-5

anda o ghiv. Va kidela o ghiv andă peo hambari, hai e pleava va phabarela lan ande iag kai ni daștil te avel mudardi.

¹⁸ Kadea hai but avre vorbența o Ioan rughisardea len te parubdeon hai phendeas le poporoske e veste e lacii.

¹⁹ Dar o Irod o thagar sas mustrome katar o Ioan anda leski relația le Irodiadasa, e romni leske phraleski, hai anda saoră bukea nasul kai kerdeasas len. ²⁰ Ov kă sea kadala mai ciuteas iekh: phandadeas le Ioanos ande temnița.

O Del phenel kă o Isus si lesko Ciavo

²¹ Mai anglal, kana sas boldo saoro poporo, sas boldo i o Isus. Hai kana rughilas pes, putardilos o ceri ²² hai o Duho Sfînto muklea pes pă leste sar âk porumbelo. Hai anda o ceri așundilos âk glaso kai phenelas:

— Tu san muro Ciavo iubime. Andă tute arakhav bari plăcerea!

Kon si o dad le Isusosko?

²³ Le Isusos sas les kam treanda bărș kana începosardeas pi buki. Âl manuș pakeaies kă sas o ciavo le Iosifosko, savo sas o ciavo le Eliosko, ²⁴ savo sas o ciavo le Matatosko, savo sas o ciavo le Levesko, savo sas o ciavo le Melhiosko, savo sas o ciavo le Ianainosko, savo sas o ciavo le Iosifosko, ²⁵ savo sas o ciavo le Matatiasko, savo sas o ciavo le Amososko, savo sas o ciavo le Naumosko, savo sas o ciavo le Eslisko, savo sas o ciavo le Nagaisko, ²⁶ savo sas o ciavo le Maatosko, savo sas o ciavo le Matatiasko, savo sas o ciavo le Semeisko, savo sas o ciavo le Iosehosko, savo sas o ciavo le Iodasko, ²⁷ savo sas o ciavo le Ioananosko, savo sas o ciavo le Resasko, savo sas o ciavo le Zorobabelosko, savo sas o ciavo le Salatielosko, savo sas o ciavo le Nerisko, ²⁸ savo sas o ciavo le Melhisko, savo sas o ciavo le Adisko, savo sas o ciavo le Kosamosko, savo sas o ciavo le Elmadamosko, savo sas o ciavo le Erosko, ²⁹ savo sas o ciavo le Isusosko, savo sas o ciavo le Eliezerosko, savo sas o ciavo le Iorimosko, savo sas o ciavo le Matatosko, savo sas o ciavo le Levisko, ³⁰ savo sas o ciavo le Simeonosko, savo sas o ciavo le Iudasko, savo sas o ciavo le Iosifosko, savo sas o ciavo le Ionamosko, savo sas o ciavo le Eliakimosko, ³¹ savo sas o ciavo le Meleasko, savo sas o ciavo le Menasko, savo sas o ciavo le Matatasko, savo sas o ciavo le Natanosko, savo sas o ciavo le Davidosko, ³² savo sas o ciavo le Ieseko, savo sas o ciavo le Iobedosko,

savo sas o ciavo le Boazosko, savo sas o ciavo le Salmonosko, savo sas o ciavo le Naasonosko, ³³ savo sas o ciavo le Aminadabosko, savo sas o ciavo le Adminosko, savo sas o ciavo le Arnisko, savo sas o ciavo le Esromosko, savo sas o ciavo le Faresosko, savo sas o ciavo le Iudasko, ³⁴ savo sas o ciavo le Iakovosko, savo sas o ciavo le Isakosko, savo sas o ciavo le Avraamosko, savo sas o ciavo le Tarasko, savo sas o ciavo le Nahorosko, ³⁵ savo sas o ciavo le Seruhosko, savo sas o ciavo le Ragauskosko, savo sas o ciavo le Falekosko, savo sas o ciavo le Eberosko, savo sas o ciavo le Salasko, ³⁶ savo sas o ciavo le Kainamosko, savo sas o ciavo le Arfaxadosko, savo sas o ciavo le Semosko, savo sas o ciavo le Noasko, savo sas o ciavo le Lamehosko, ³⁷ savo sas o ciavo le Matusalasko, savo sas o ciavo le Enohosko, savo sas o ciavo le Iaredosko, savo sas o ciavo le Maleleelosko, savo sas o ciavo le Kainanosko, ³⁸ savo sas o ciavo le Enososko, savo sas o ciavo le Setosko, savo sas o ciavo le Adamosko, savo sas o ciavo le Devlesko.

O beng ispitil le Isusos

4 Hai o Isus, pherdo Duho Sfînto, risailos katar o Iordano hai sas îngheardo katar o Duho ande mulani, ² kai sas ispitime saranda ghes katar o beng. Andă saoră timpo kadava ni haleas khanci. Pala so nakhles kadal ghesa, bokhailos.

³ Hai o beng phendea leske:

— Kana san o Ciavo le Devlesko, phen kadal barășke te kerdeol marno!

⁴ O Isus dinea les anglal:

— Si ramome: „O manuș ni trail numa marnesa”.^o

⁵ Pala kodoia o beng îngheardea les păk than ucio, sigo sikadea leske saoră thema pai phuv ⁶ hai phendea leske:

— Tuke va dava te stăpînis âl thema kadala hai va dava tut i lenghi slava, kăci manghe sas dino hai daștiv te dav les kaske kamav.^p ⁷ Kadea kă kana va înkinoso tut manghe, sea va avena kire.

⁸ O Isus dinea les anglal:

— Si ramome: „Te înkinoso tut le Raieske, ke Devleske, hai numa leske te slujis!”^q

⁹ Pala kodoia o beng îngheardea les ando Ierusalimo, ciutea les po than o mai ucio le Templosko hai phendea leske:

— Kana san o Ciavo le Devlesko, ciude tut katar tele, ¹⁰ kă si ramome: „Va poruncila pe îngerenghe te

^o4:4 Deuteronomo 8:3   ^p4:6 Salmi 2:8   ^q4:8 Deuteronomo 6:13

păzin tut”^{r 11} hai „Va phiravena tut pă lenghe vast, ka keo pîrno ta na del pes dab dak barăstar”.^s

¹² O Isus dinea les anglal:

— Phendineailos: „Ta na încerkos le Raies, ke Devles!”^t

¹³ Pala so ispitisardea les andă saoră feluri, o beng teleardeas lestar, gi kă ăk timpo mai lacio.

O Isus sikavel ande Galileea

4:14–9:50

Ăl manuș anda o Nazareto ni pakean ando Isus

¹⁴ O Isus boldineailos ande Galileea hai o zuralimos le Duhosko sas lesa. Hai ghelis e vestea anda leste andă saoro ținuto pașal. ¹⁵ Ov sikavelas le manușan andă lenghe sinagogi hai saoră manuș lăudinas les.

¹⁶ Avilos ando Nazareto kai barilosas, hai pala lesko obicei, ando ghes le Sabatosko întrisailos ande sinagoga. Uștilos te cetil, ¹⁷ hai dinea pes leske o lil le proorokosko Isaia. Kana putardea les, arakhleas o than kai sas ramome:

— ¹⁸ „O Duho le Raiesko si pă mande,

kă alosardea man

te phenav e vestea e licii le ciorănghe.

Dinea man drom te phenav le phandadenghe kă hastrailes

hai le korănghe kă daștin te dikhen,

te dav o drom le înkheardengo

¹⁹ hai te vestiv o bărș andă savo o Rai sikavel peo lacimos.”^{*}

²⁰ Hai phandadeas o lil, dinea les palpale ko manuș saves sas les grija katar ăl lila hai beșlos tele. Ăl iakha saorănghe andai sinagoga sas pă leste. ²¹ Atunci începosailos te phenel lenghe:

— Aghes pherdineailis e Skriptura kadaia ando timpo so așunen lan.

²² Hai sea denas les дума dă mișto, mirinas pes katar ăl șukar vorbe kai ov phenelas len, hai phenenas:

— Nai kadava o ciavo le Iosifosko?

²³ O Isus phendea lenghe:

— Gianav kă va anena manghe goghi ke vorba kadaia: „Doktore, sastear tut tut! Ker i kate, andă keo foro, so așundeam kă kerdean ando Kapernaum!”

²⁴ Hai mai phendeas:

— Ciaces, ciaces phenav tumenghe, kă nici ăk prooroko nai dikhlo mișto andă peo foro. ²⁵ Așun man, si ciaces kă sas but phivlea ando Israelo pe vremea le Iliaski, kana ni dineas brîșînd trin bărș hai epaș hai kana sas ăk bokh andă saoro them. ²⁶ Hai o Ilia nas dino drom kă nici iekh anda lende, hai numa kă ăk phivli andai Sarepta ando them le Sidonosko. ²⁷ Hai pe vremea le proorokoski Elisei sas but leproși ando Israelo, dar nici iekh anda lende nas sasteardo, numa o Naaman andai Siria.

²⁸ Sea kola andai sinagoga, kana așundes kadal bukea, holeailes nasul. ²⁹ Uștilos, înkalades les avri anda o foro hai înghearde les po vîrfo le plaiesko pă savo sas vazdino lengo foro, kaște ciuden les tele.

³⁰ Dar o Isus nakhlos andă lengo mașkar hai teleardeas othar.

O Isus sastearel ăk manușas bengalo

³¹ O Isus ghelos ando Kapernaum, ăk foro andai Galileea, hai sikavelas le manușan ando ghes le Sabatosko. ³² On sas uimime katar lesko sikaiimos, kă delas дума autoritateasa. ³³ Ande sinagoga sas ăk manuș kai sas les beng, iekh duho nasul. Ov delas mui zurales:

— ³⁴ Ah! So kames amendar, Isuse anda o Nazareto? Avilean te distrugis amen? Gianav kon san: o Sfînto le Devlesko.

³⁵ O Isus mustrosardea les:

— Aci hai înkli anda leste!

Hai o beng dineas le manușas ke phuv ando mașkar saorăngo hai înklistos anda leste, hai ni kerdea leske khanci. ³⁶ Sea sas uimime hai phenenas iekh avreske:

— So vorbe si kadala? Ov poruncil zuralimasa hai autoritateasa le duharenghe nasul, hai on înklen avri!

³⁷ Hai leski vestea ghelis andă saoră thana anda o ținuto pașal.

O Isus sastearel le soakra le Simonoski hai i avren nasfalen

³⁸ Păce înklistos andai sinagoga, ghelos ko Simon khere. Hai le soakra le Simonoskerea sas lan bari febra, hai rughisarde les anda late. ³⁹ Ov banghilos karing late, mustrosardeas e febra, hai kadaia muklea lan. Oi po than uștilis hai începosailis te slujil lenghe.

*4:19 Isaia 61:1, 2

^r4:10 Salmi 91:11   ^s4:11 Salmi 91:12   ^t4:12 Deuteronomo 6:16

⁴⁰ Ko perimos le khamesko, sea kai sas len nasfale diferime nasfalimatenta anenas len ko Isus. Ov ciulas pe vast pă fiosavo anda lende hai sastearelas len. ⁴¹ Anda but înklenas i benga, save denas mui:

— Tu san o Ciavo le Devlesko!

Dar o Isus mustrolas len hai ni mukelas len te den duma, kă gianenas kă ov si o thagar dino drom katar o Del.

⁴² Detehara andai reat o Isus teleardeas andăk than mulano. Dar ăl manuș rodenas les, aviles leste hai ni kamnes te muken les te telearel. ⁴³ Dar ov phendea lenghe:

— I andă aver foruri trăbul te phenav e vestea e laci anda o thagarimos le Devlesko, kă anda kadaia semas dino drom.

⁴⁴ Hai sa mai delas duma andăl sinagogi le Iudeeake.

O Isus alol le uceniceni anglune

5 O Isus sas pașa o lako o Ghenezaret. Hai kana but manuș denas les brînci kidindos pes pașa leste kăci așunenas o kuvînto le Devlesko, ² dikhleas dui bărci pe marginea le lakoski. Ăl peskarea dinesas pes tele hai thovenas pe plase. ³ O Isus uștilos andă iekh andal bărci, savi sas le Simonoski, hai rughisardea les te dureon ăk țîra katar o malo. Beșlos tele hai sikavelas le manușă andai barka. ⁴ Kana termenisardeas, phendeas le Simonoske:

— Înghear e barka mai dur katar o malo hai ciuden tumare plase te astaren macio!

⁵ O Simon dineas anglal:

— Raia bareea, saorî reat kerdeam buki phari hai ni astardeam khanci. Dar kă keo kuvînto va ciudava ăl plase!

⁶ Kana ciude len, kadiki dă but mace astardes, kă începosailles te cindon lenghe plase. ⁷ Kerdes semno pe manușănghe save sas andă koiaver barka, te aven te ajutin len. Kodola aviles, hai pherdes ăl dui bărci kadiki dă but kă începosailles te skufundin pes. ⁸ Kana o Simon Petru dikhleas e buki kadaia, pelos andă koceande kăl pîrne le Isusoske hai phendeas:

— Raia, telear mandar, kă sem ăk manuș bezehalo!

⁹ Phendeas kadaia kă ov hai kola kai sas lesa uimisailles kabor dă but mace astardeasas. ¹⁰ Sa kadea o Iakov hai o Ioan, ăl ciave le Zebedoske, ăl manuș le Simonoske, aciles i on uimime. Atunci o Isus phendeas le Simonoske:

— Na dara! Dakanara angle va avesa peskari manușăngo.

¹¹ Hai păce țîrdes ăl korăbii ko malo, mukles sea hai gheles pala leste.

O Isus ujol ăk manuș lepratar

¹² O Isus sas andăk foro. Ita, ăk manuș sas pherdo lepra, hai kana dikhlea les, ciudea pes le mosa ke phuv, hai rughisardea les:

— Raia, kana kames, daștis te ujos man.

¹³ O Isus întinzosardeas o vast, maklea pes lestar hai phendea leske:

— Kamav. Av ujo!

Imedime, muklea les e lepra. ¹⁴ Hai poruncisardea leske ta na phenel khanikaske.

— Hai gia da sikadeo le rașaieske hai an jertfa kă sanas ujome, sar poruncisardeas o Moisea, sar mărturia anda lende.^u

¹⁵ Dar e vestea anda leste așundes i mai but manuș, hai sa mai but manuș kidenas pes kaște așunen les hai te aven sastearde anda lenghe nasfalimata. ¹⁶ Dar butioar o Isus gialas korkoro andăl thana mulane hai rughilas pes.

O sastearimos ăk manușăsko paralizime

¹⁷ Andăk ghes, o Isus sikavelas le manușă, hai niște te fariseia hai sikaiitorea le Krisake, save avilesas anda saoră gava le Galileeake, le Iudeeake hai anda o Ierusalimo, beșenas tele othe. Hai o zuralimos le Raiesko sas lesa, kaște sastearel. ¹⁸ Hai ita kă niște manuș andines ăk manușă paralizime po pato. Rodenas te înghearen les andră hai te ciun les angla leste. ¹⁹ Dar kă nas len katar te înghearen les andră andai kauza le lumeaki, uștiles po akoperiș le kheresko hai mukle les mașkar ăl țigle le patosa, ando mașkar le manușăngo, angla o Isus. ²⁰ Kana o Isus dikhleas lengo pakeamos, phendeas:

— Phrala, ke bezeha si iertime!

²¹ Ăl sikaiitorea le Krisake hai ăl fariseia începosailles te gîndin:

— Kon si kadava, da huiduil le Devles? Kon daștil te iertil ăl bezeha dekît numa o Del?

²² Dar o Isus gianelas so gîndin hai phendea lenghe:

— Soste gîndin kadea andă tumare ile? ²³ So si mai ușuro? Te phenes: «Ke bezeha si iertime» sau te phenes: «Uști hai phir»? ²⁴ Dar, kaște gianen kă o Ciavo le Manușăsko si les zuralimos pe phuv te iertil

^u5:14 Levitiko 4:1-32

ăl bezeha, — phendeas le manușășke paralizime: — phenav tuke, uști, vazde keo pato hai gia khere!

²⁵ Hai o manuș o paralizime uștilos imedime angla lende, vazdeas peo pato hai ghelos khere, hai vestilas kabor de baro si o Del. ²⁶ Sea aciles uimime hai phenenas kabor de baro si o Del. Sas pherde dar hai phenenas:

— Aghes dikhleam bukea minunime!

O Levi gial pala o Isus

²⁷ Pala kadaia o Isus teleardeas hai dikhleas ăk vameșo savo buciolas Levi, beșindos ke sinia kai kidelas pes ăl taxe. Phendea leske:

— Av pala mande!

²⁸ Ov mukleas sea, uștilos hai ghelos pala leste.

²⁹ O Levi dineas ăk sinia bari anda o Isus peste khere. But vameșa hai aver manuș hanas lența. ³⁰ Ăl fariseia hai ăl sikaiitorea le Krisake kai sas fariseia gheles holeame kăl ucenicea le Isusoske hai phendes:

— Soste han hai pen le vameșența hai le bezehalența?

³¹ O Isus dinea len anglal:

— Na le sastevesten si len nevoia doktorostar, hai le nasfalen. ³² Ni avilem te dav mui le ciacen, hai te dav mui le bezehalen te muken o bezeh hai te bolden pes ko Del.

O pucimos anda o posto

³³ Dar on phende leske:

— Ăl ucenicea le Ioanoske postin hai rughin pes deso, hai sa kadea keren i ăl ucenicea le fariseienge. Dar kire han hai pen!

³⁴ O Isus phendea lenghe:

— Daștin te manghen le amalenghe le gineroske te postin ando timpo so o ginero si lența? ³⁵ Va avela o timpo kana o ginero va avela lilo lendar: andăl ghesa kodola va postina.

³⁶ Phendea lenghe i ăk pilda:

— Konik ni cinel ăk kotor andak haina nevi, kaște suvel les kă ăk haina purani. Te kerelas kade, cinelas i e haina e nevi, hai o kotor andai haina nevi ni gialas ke haina purani. ³⁷ Hai konik ni ciul e mol e nevi andăl burdufuri purane. Kana ciulas, e mol paravelas ăl burdufuri. E mol ciordolas, hai ăl burdufuri rimonas pes. ³⁸ Na, e mol e nevi trăbul ciutini andă burdufuri neve. ³⁹ Hai konik ni kamel te pel mol nevi păce pileas mol purani, kă phenel: „E mol e purani si lacii”.

O Isus, Rai le Sabatosko

Ăl ucenicea paghen spicea ando ghes le Sabatosko

6 Andăk ghes Sabatosko, o Isus nakhelas andal kîmpuri le ghiveske. Leske ucenicea paghenas spicea ghiveske, marenas len andăl vast hai hanas.

² Niște fariseia phendes:

— Soste keren so ni trăbul ando ghes le Sabatosko?

³ O Isus dinea len anglal:

— Ni cetisarden so kerdeas o David kana bokhailos, ov hai kola kai sas lesa? ⁴ Sar întrisaïlos ando kher le Devlesko, lileas ăl marne kai ciunas pes angla o Rai, haleas anda lende hai dineas i kolen kai sas lesa, ăl marne kai nas len voia te han len numa ăl rașaia.

⁵ Hai phenelas lenghe:

— O Ciavo le Manușășko si o Rai le Sabatosko.

O Isus sastearel ăk manuș vastesa paralizime

⁶ Andă aver ghes Sabatosko, o Isus întrisaïlos ande sinagoga hai sikavelas. Othe sas ăk manuș saveske o vast o ciacio sas paralizime. ⁷ Ăl sikaiitorea le Krisake hai ăl fariseia vardinas ko Isus te dikhen kana va sastearela ando ghes le Sabatosko, kaște daștin te phenen kă kerdeas daiicii kontra le Krisaki. ⁸ Ov pringianelas lenghe gînduri, dar phendeas le manușășke kai sas les o vast paralizime:

— Uști hai beș ando mașkar!

Ov uștilos hai beșlos andă pîrnende. ⁹ Hai o Isus phendea lenghe:

— Puciov tumen: ando ghes dă Sabat so mukel e Kris te keres? Te keres mișto sau nasul? Te hastraves ăk viața sau te distrugis lan?

¹⁰ Atunci vardisardeas pă sea andă pe riga hai phendeas le manușășke:

— Întinzosar keo vast!

Ov întinzosardea les hai lesko vast sastilos. ¹¹ Dar on holeaile nasul hai denas дума mașkar peste so te keren le Isusoske.

O Isus alol le deșuduien apostolea

¹² Andăl ghesa kodola, o Isus ghelos po plai te rughin pes, hai nakhadea saorî reat rughindos pes le Devleske. ¹³ Kana parnilos, dinea mui pe ucenicen hai alosardeas deșudui anda lende, savenghe phendea lenghe i apostolea: ¹⁴ le Simonos, saveske phendeas i Petru, le Andres, o phral le Petresko, le Iakovos, le Ioanos, le Filipos, le Bartolomeeos, ¹⁵ le Mateeos, le Tomas, le Iakovos le Alfeeosko, le Simonos, saveske

mai phendeol Zeloto,*¹⁶ le Iudas le Iakovosko hai le Iudas Iskarioteano, savo mai tîrzio bikinel le Isusos.

O Isus sikavel le manușănghe sar te aven leske ucenicea

O Isus sastearel but manuș

¹⁷ O Isus muklea pes lența hai oprisailos andăk than orta. Othe sas but ucenicea anda leske hai but manuș kai avilesas anda saorî Iudeea, anda o Ierusalimo hai pașă katar o Tir hai o Sidon, pașai marea. Aviles kaște așunen les hai te aven sastearde katar lenghe nasfalimata.¹⁸ Kola kinuiime katar ăl duhuri nasul sas sastearde.¹⁹ Hai saoră lumea rodenas te maken pes lestar, kă anda leste înklelas ăk zuralimos savo sastearelas saorăn.

Kon si bahtale

²⁰ O Isus dikhleas orta pă pe ucenicea hai phendeas: — Bahtale sen tume ăl cioră, kă o thagarimos le Devlesko si tumaro!²¹ Bahtale sen tume, save sen bokhale akanak, kă si te aven ciailearde! Bahtale sen tume save roven akanak, kă va asana!²² Bahtale sen tume, kana ăl manuș uron tumen, gonin tumen, bațjokorin tumen hai va ciudena tumare anava sar nasulimos andai kauza le Ciaveski le Manușăski!²³ Ando ghes kodova bukurin tumen hai huten dă veselie, kă dikh, tumari pokin si bari ando ceri! Mai anglal, sa kadea phiradiles ăl dada kadal manușănghe le proorocența.

²⁴ Dar, vai tumendar, bravale, kă primisarden deja saoră lacimos!²⁵ Vai tumendar, save akanak sen ciaile, kă va bokhaona! Vai tumendar save akanak asan, kă va avena triști hai va rovena!²⁶ Vai tumendar, kana saoră manuș lăudin tumen, kă sa kadea kerenas ăl dada kadal manușănghe le proorocența ohamne!

Iubisar ke dușmanos!

²⁷ Dar tumenghe, save așunen man, phenav tumenghe: Iubin tumare dușmaen! Keren mișto kolenghe kai uron tumen!²⁸ Binekuvintin kolen kai den tumen armaia! Rughin tumen anda kola kai phiradeon nasul tumența!²⁹ Kana dakoniva del tut dab păk rig le moski, bolde i koiaver rig! Hai kana dakoniva lel ki haina, muk les te lel i keo gad!³⁰ Koles kai man-

ghel tuke, de les, hai kana dakoniva lel ke bukea, na mang le palpale!³¹ So kamen ka ăl manuș te keren tumenghe, sa kadea keren lenghe i tume!

³² Kana iubin kolen kai iubin tumen, so lauda te primin? I ăl bezehale iubin kolen kai iubin len.³³ Hai kana keren mișto kolenghe kai keren tumenghe mișto, so lauda te primin? I ăl bezehale keren sa kadea.³⁴ Hai kana den ugile kolen katar pakean kă len palpale, so lauda te primin? I ăl bezehale den ugile le bezehalen, kaște primin palpale sa pe love.³⁵ Dar tume te iubin tumare dușmaen, keren mișto hai den ugile hai na ajukearen te len palpale! Hai tumari pokin va avela bari hai va avena ăl ciave le mai Bare Devleske, kă ov si lacio kolența kai ni nain leske hai le nasulentă.³⁶ Aven pherde mila sar i tumaro Dad si pherdo mila!

Na krison avren!

³⁷ Na krison, hai nai te aven krisome, na keren doșale, hai nai te kerdeon doșale, iertin, hai va iertila pes tumenghe!³⁸ Den, hai va dela pes tumenghe! Va ciula pes andă tumaro gono ăk măsură lăcii, mardi, mișkime, kadiki dă but, kă va dela opral. Kă so măsură măsurin, va măsurila pes i tumenghe.

³⁹ Phendea lenghe i ăk pilda:

— Daștil ăk koro te sikavel o drom avre korăske? Ni va perena ăl dui ande groapa?⁴⁰ O uceniko nai mai baro dă sar peo sikaiitori, dar orso uceniko sikado mișto va avela sar peo sikaiitori.

⁴¹ Soste dikhes e așkia andai iakh ke phraleski, dar ni dikhes e grinda anda ki iakh?⁴² Sar daștis te phenes ke phraleske: „Phrala, muk man te înkalavav e așkia anda ki iakh”, kana tu ni dikhes e grinda anda ki iakh? Fățarnikona, mai anglal înkal e grinda anda ki iakh, hai atunci va dikhesa mișto te înkalaves e așkia andai iakh ke phraleski!

O pomo hai e roada

⁴³ Nici ăk pomo lacio ni kerel roade nasul, hai nici ăk pomo nasul ni kerel roade lace.⁴⁴ Kă fiosavo pomo pringiandeol pala peo rodo. Kă ni kidel pes smokinea andal karne, nici ni kidel pes drakh andal stu-fișe karnale.⁴⁵ O manuș o lacio înkalavel bukea lace andai visteria lăcii pe ileski, hai o manuș o nasul înkalavel bukea nasul andai visteria nasul pe ileski, kă o mui del дума anda so pherel keo ilo.

*6:15 Ăl zeloțea mardonas kaște hastraven le evreen katar o Imperio Romano.

Khera vazdine pe stînka hai po kişai

⁴⁶ Soste phenen manghe: „Raia, raia!”, hai ni keren so me phenav? ⁴⁷ Va sikavava tumenghe sosa ameal orso manuş kai avel mande, aşunel mîră vorbe hai kerel len. ⁴⁸ Ameal âk manuşăsa savo kana vazdeas âk kher, hanadeas adînko hai ciuteas e fundația pe stînka. Kana aviles âl paia zurales po kher kodova, ni daştisailles te mişkin les, kă sas mişto kerdo. ⁴⁹ Dar kon aşunel hai ni kerel so phenav, ameal âk manuşăsa savo vazdeas âk kher pe phuv bi fundațiako. Hai aviles zuralimasa âl paia po kher kodova, hai ov si-go pelos, hai anda leste ni aciol numa âk grămada phuiaki.

O Isus seastearel le robos âk komandantosko romano

7 Kana o Isus termenisardeas te del duma angla âl manuş kai aşunenas les, ghelos ando Kaper-naum. ² Âk komandanto păk şăl manuş sas les âk robo nasfalo pă merimaste. Ov sas but dikhlo katar o komandanto. ³ Kana o komandanto aşundeas anda o Isus, dinea drom leste âk grupo phurengo andal evreea kaşte rughin les te avel hai te seastearel leske robos. ⁴ Kadala aviles ko Isus hai rughisarde les anda o ilo:

— Ov meritil te keres leske kadaia, ⁵ kă iubil amaro neamo hai ov si kai vazdeas amari sinagoga.

⁶ Kadea kă o Isus ghelos lența. Dar nas dur katar o kher, kana o komandanto dinea drom nişte amal leste te phenen leske:

— Raia, na khino, kă ni meritiv te întris andă muro kher. ⁷ Kodolaske nici ni avilem tute, kă ni sem vredniko. Doar poruncisar, hai muro robo va avela sasteardo. ⁸ Gianav kă daştis, kă i me sem âk manuş kai aşunav porunci, hai si man soldațea kai aşunen mandar. Kana phenav iekheske: «Gia!», gial. Avreske: «Av!», hai ov avel. Kana phenav mîră roboske: «Ker e buki kadaia!», ov kerel lan.

⁹ Kana o Isus aşundeas kadal vorbe, minunisailos lestar. Boldineailos karing âl but manuş save gianas pala leste, hai phendeas:

— Phenav tumenghe kă andă nici âk manuş anda o Israelo ni arakhlem kadiki dă but pakeamos.

¹⁰ Kana kola kai sas dine drom risailles khere, arakhles le robos sastevesto.

O Isus înviol âk târnes anda o foro Nain

¹¹ Pala kodoia, o Isus gialas andăk foro kai buciol Nain. Leske ucenicea hai but manuş gianas lesa. ¹² Kana

paşilos paşai poarta le foroski, ita kă âk manuş mulo sas îngheardo te avel prahome. Leski dei sas phivli, hai nas lan numa kadav ciavo. But manuş anda o foro sas lasa. ¹³ Kana o Rai dikhlea lan, kerdineailos leske mila latar hai phendea lake:

— Na rov!

¹⁴ Paşilos hai maklea pes katar o trono. Kola kai înghearenas les oprisailles. O Isus phendeas:

— Târneea, phenav tuke, uşti!

¹⁵ O mulo vazdineailos hai începosailos te del duma. O Isus dinea les leske dake. ¹⁶ Sea darailles hai slăvinas le Devles phenindos:

— Âk baro prooroko avilos maşkar amende.

Hai mai phendes:

— O Del avilos te ajutil pe poporos.

¹⁷ E vestea kadaia anda o Isus ghelis andă saorî Iudeea hai andă saoro ţinuto paşal.

O Isus hai o Ioan Bolitori

¹⁸ Âl ucenicea le Ioanoske phende leske anda saoră bukea kadala. O Ioan dineas mui dui anda pe ucenicea ¹⁹ hai dinea len drom ko Isus te pucen les:

— Tu san kodova savo si te avel sau te ajukearas avres?

²⁰ Kana âl manuş aresles ko Isus, phendes:

— O Ioano Bolitori dinea amen drom tute te pucias tut: Tu san kodova savo si te avel sau te ajukearas avres?

²¹ Kear atunci, o Isus satardeasas buten nasfalimatendar, dukhendar hai duhurendar nasul, hai bute korăn dinea len iakha. ²² O Isus dinea len anglal:

— Gian hai phenen le Ioanoske so dikhlen hai aşunden: âl koră dikhen, âl banghe phiren, âl leproş si uje, âl kaşuke aşunen, âl mule uşten, hai le ciorănghe phendol pes e vestea laci. ²³ Bahtale si kola save ni hasaren peo pakeamos andă mande.

²⁴ Păce teleardes kola saven dinea len drom o Ioan, o Isus începosailos te phenel le bute manuşanghe anda o Ioan:

— Kana ghelen ande mulani, so kamnen te dikhlen? Âk manuş sano sar âk trestia mardi katar e braval? ²⁵ So kamnen te dikhlen? Âk manuş hureado şukar? Ni, kă kola save phiraven haine şukar hai kola kai train ando luxo si andăl khera le thagarenghe. ²⁶ Atunci soste înklisten? Te dikhlen âk prooroko? Da, phenav tumenghe, kă ov si i mai baro dă sar âk prooroko. ²⁷ Ov si kodova anda savo si ramome: „Ita, dav drom mîră solos angla tute, savo va laciarela keo

drom angla tute.”^v ²⁸ Phenav tumenghe kă ni ker-dilos konik savo si mai baro dă sar o Ioan. Ku sea kadala, o mai țîino ando thagarimos le Devlesko si mai baro dă sar leste. ²⁹ Saoro poporo kai așundeas les, kear i ăl vameșă, pringiandes kă le Devles si les ciacimos, hai sikades kadaia kana mukles le Ioanos te bolel len. ³⁰ Dar ăl fariseia hai ăl sikaiitorea le Kri-sake ni kamnes o plano le Devlesko anda lende, kă ni mukle pes bolde lestar.

³¹ Kadea kă sosa va ameană ăl manuș save train akana? Sar si on? ³² Amean niște ciaorănța save khel-len peske ande piața hai den mui iekh avreste:

«Ghilabadeam tumenghe anda o fluiero,
hai ni khelden,
ghilabadeam tumenghe ăk ghili jaleaki,
hai ni ruien.»

³³ Kă avilos o Ioan Bolitori savo ni haleas marno hai ni pileas mol, hai phenen: «Si les beng.» ³⁴ Avilos o Ciavo le Manușăsko, savo hal hai pel, hai phenen: «Ita, hal hai pel prea but, si ăk amal le vameșen-go hai le bezehalengo.» ³⁵ Saoră ciave le Gogheake pringianen kă lan si lan ciacimos.

Ăk giuvli bezehali thovel ăl pîrne le Isusoske

³⁶ Ăk fariseeo rughisardeas le Isusos te hal leste. O Isus întrisaile andă lesko kher hai beșelas păk rig ke sinia. ³⁷ Hai ando foro sas ăk giuvli bezehali. Kana așundeas kă o Isus hal ando kher le fariseeosko, andinas ăk vaso but skumpo dikolonosa, ³⁸ beșelas andăl zeea le Isusoske, pașă leske pîrne, hai rovelas. Începosailis te khinghearel leske pîrne apseanța hai khoslea len pe balența. Ciumidelas leske pîrne hai makelas len dikolonosa. ³⁹ Kana o fariseeo kai dineas les mui dikhleas ăl bukea kadala, gîndisailos: „Kana o manuș kadava afi sas ăk prooroko, gianelas kon si hai so felo giuvleako si koia kai makel pes lestar, kă si ăk bezehali.” ⁴⁰ O Isus dineas les anglal:

— Simone, kamav te phenav tuke daiicii.

Ov phendeas:

— Phen, sikaiitorina!

— ⁴¹ Dui manuș sas ugile love ăk kămătaroske. Iekh sas leske ugile pangî șăla franci, hai koaver peinda franci. ⁴² Kă nas len love te pokinen leske, iertisar-dea len i le duien. Savo anda lende va iubila les mai but?

⁴³ O Simon dineas anglal:

— Pakeav kă kova saveske iertisar-deas mai but.

O Isus phendeas leske:

— Si tut ciacimos.

⁴⁴ Hai boldineailos karing e giuvli hai phendeas le Simonoske:

— Dikhes le giuvlea kadala? Întrisailem andă keo kher, hai ni dinean man pai te thovav mîră pîrne. Dar oi thodeas mîră pîrne pe apseanța hai khoslea len pe balența. ⁴⁵ Tu ni primisadean man ăk ciu-midimasa, dar oi, dă kana întrisailem ni oprisailis te ciu-midel mîră pîrne. ⁴⁶ Tu ni maklean muro șăro untdelemnosa, dar oi makleas mîră pîrne dikolonosa. ⁴⁷ Kodolaske phenav tuke: lake bezeha, kai si but, sas iertime, anda kodoia iubisar-deas but. Dar kaske iertisar-deas pes țîra, iubil țîra.

⁴⁸ Pala kodoia phendeas le giuvleake:

— Ke bezeha si iertime!

⁴⁹ Kola save beșenas ke sinia lesa phendes iekh avreske:

— Kon si kadava da iertil kear ăl bezeha?

⁵⁰ Dar o Isus phendeas le giuvleake:

— Keo pakeamos hastradea tut, gia paceasa!

Ăl giuvlea kai ajutinas le Isusos

8 Pala kodoia, o Isus phirelas andak foro andă aver foro hai andak gav andă aver gav, hai phenelas e vestea e lacii anda o thagarimos le Devlesko. Ăl deșudui sas lesa, ² hai mai sas niște giuvlea kai sas sastearde katar duhuri nasul hai nasfalimatendar: e Maria, phendi anda e Magdala, anda savi înklistesas iefta bengă, ³ e Ioana, e romni le Kuzaski, o administratori le Irodosko, e Susana hai but aver. Kadal giuvlea ajutinas len sosa sas len.

E pilda le semănătoreski

⁴ Kana kidenas pes but manuș hai avenas leste manuș anda but foruri, o Isus phendeas e pilda kadaia:

— ⁵ Ăk manuș ghelos te sămănil. Kana sămănilas, niște sămînțe peles pașă o drom, hai sas ușteade hai halea len ăl cirikleă. ⁶ Aver sămînțe peles păl bar, bariles hai șukiles, kă nas len pai. ⁷ Aver sămînțe peles mașkar ăl karne, ăl karne bariles andăk than lența hai mudar-dea len. ⁸ Aver sămînțe peles andăk phuv lacii, bariles hai kerdes șăla rodoske.

Păce phendeas o Isus kadal bukea, dineas mui:

— Kas si les kan așunimaske te așunei!

⁹ Leske ucenicea pușle les sar hakeardol kadai pilda. ¹⁰ Ov phendea lenghe:

— Tumenghe sas dino te pringianen ăl bukea garade le thagarimaske le Devlesko, dar kolavrenghe dav lenghe duma andă pilde anda kodoia kaște

„kear kă dikhen, ta na dikhen,
hai kear kă așunen, ta na hakearen.”

¹¹ Ita sar hakeardol e pilda: E sãmînta si o kuvînto le Devlesko. ¹² Ăl sãmîntę pașa o drom si kola save așunen o kuvînto, hai pala kodoia avel o beng hai lel o kuvînto anda lengo ilo, ka on ta na pakean hai ta na aven mîntuiime. ¹³ Ăl sãmîntę kai peles pâl bar si kola save kana așunen o kuvînto, primin les bukuriasa. Dar nai len rãdăcina, hai pakean gi kă ăk vremea, dar kana aven ăl încerkări, ni mai pakean. ¹⁴ Ăl sãmîntę perade mașkar ăl karne si kola save așundes o kuvînto, dar le timposa si astarde katar ăl griji, ăl bravalimata hai ăl plăceri kadal viațake, hai ni arenen te anen rodo. ¹⁵ Ăl sãmîntę ande phuv e lacii si kola save păce așundes o kuvînto, înkearen les andăk ilo lacio hai ujo hai anen rodo rabdasa.

E lumina

— ¹⁶ Konik, kana astardeas ăk lampa, ni uciarel lan ăk vasosa, nici ni ciul lan tala o pato, hai ciul lan dakhatinende opre, ka kola kai intrin, te dikhen e lumina. ¹⁷ Sa kadea nai khanci uciardo, savo ni va avela dikhlo, hai nai khanci garado, savo ni va avela pringiendo hai ni va înklela ke lumina. ¹⁸ Kadea kă len seama sar așunen! Kăci koles kai si les, va dela pes leske, dar koles saves nai les, va lela pes lestar kear i so pakeal kă si les.

E dei hai ăl phral le Isusoske

¹⁹ E dei hai ăl phral le Isusoske aviles leste, dar ni daștinas te arenen leste andai kauza le bute manușăngghi kai sas othe. ²⁰ Dakoniva phendea leske:

— Ki dei hai ke phral beșen avri hai kamen te dikhen tut.

²¹ Dar ov phendeas:

— Mîrî dei hai mîră phral si kola save așunen o kuvînto le Devlesko hai keren les.

O Isus liniștil e furtuna

²² Andă iekh andal ghesa o Isus uștilos andăk barka pe ucenicența hai phendeas lenghe:

— Hai te nakhas pe rig koiaver le lakoski!

Hai teleardes. ²³ Ando timpo so gianas, le Isusos lea les e lindri. Ăk furtuna bari bravaleaki uștilis po lako. E barka pherdolas pai, hai on sas ando perikolo. ²⁴ On gheles leste, vazde les hai phendes:

— Raia bareea, raia bareea, meras!

O Isus uștilos, mustrosardeas e braval hai ăl valuri agitome, hai on oprisailes hai ăl paia liniștisailis.

²⁵ Hai phendeas pe ucenicenghe:

— Kai si tumaro pakeamos?

On sas darade hai uimime hai phendes iekh avreske:

— Kon si kadava, kă poruncil kear le bravalenghe hai le paieske, hai on așunen lestar?

O Isus sastearel ăk manuș astarto benghendar

²⁶ Aresles le barkasa ando ținuto le manușăngo anda o foro Gherasa, savo si pe koiaver rig le lakoski Galileea. ²⁷ Kana o Isus ușteadeas po șukimos, înklistos leske anglal ăk manuș anda o foro kai sas astarto benghendar. Dă but timpo ni mai phiravelas huraiimos hai ni beșelas andăk kher hai beșelas andăl thana le prahomaske. ²⁸ Kana dikhleas le Isusos, dinea mui, pelos andă kociande angla leste hai phendeas zurales:

— So kames mandar, Isuse, o Ciavo le Mai Bare Devlesko? Rughiv tut, na kinuiisar man!

²⁹ Kă o Isus poruncisardeasas le duhoske nasul te înklel anda o manuș kodova. Kă butioar astardea les hai sas phanglo lanțurența kăl vast hai kăl pîrne, hai sas păzime, dar totdeauna hastralas andal lanțuri hai sas îngheardo katar o beng andăl thana mulane.

³⁰ O Isus pușlea les:

— Sar bucios?

— Legiunea, — dineas ov anglal, kă întrisailesas but bengas andă leste. ³¹ Hai ăl bengas rughinas mereo le Isusos ta na poruncil te gian ando Adînko.

³² Othe sas ăk turma bari balenghi kai hanas po plai. Hai ăl bengas rughisarde les te mukel len te intrin andă lende. Ov muklea len. ³³ Ăl bengas înklistes anda o manuș, întrisailes andăl bale, hai e turma nașlis ande har bari, hukles ando lako hai tasiles.

³⁴ Kana ăl manuș kai sas len grija katar ăl bale dikhles so kerdineailos, nașles daratar hai phendes ando foro hai pașa leste. ³⁵ Ăl manuș gheles te dikhen so kerdilos. Aviles ko Isus hai arakhles le manușas anda savo înklistosas ăl bengas beșîndos kăl pîrne le Isusoske, hureado hai le gogheasa uji. Kadea kă sas leske dar. ³⁶ Kola kai dikhles, phendea lenghe sar sas hastrame kova astarto katar ăl bengas. ³⁷ Saoră manuș anda o ținuto le gheraseniengo rughisardes le Isusos te telearen lendar, kă sas lenghe bari dar. Kadea kă o Isus uștilos ande barka hai risailos. ³⁸ O manuș anda savo înklistesas ăl bengas

rughisardea les hai inkeardeolas lestar te mukel les te aciul lesa. Dar o Isus dinea les drom parpale:

— ³⁹ Gia khere hai phen le manușănghe so kerdea tuke o Del!

Ov teleardeas hai vestisardeas andă saoro foro so kerdeasas leske o Isus.

O Isus sastearul ăk giuvli hai înviol ăk ceiorî

⁴⁰ Kana o Isus risailos ande Galileea, sas primime bukuriasa katar but manuș, kă sea ajukearenas les.

⁴¹ Hai ita kă avilos ăk manuș kai buciolas Iair, savo sas o kondukători le sinagogako. Ov pelos kă pîrne le Isusoske hai rughilas les te gial leste khere, ⁴² kă sas les numa ăk cei, deșuduie bărșenghi, savi țîrde-las te merel.

Giandos po drom, but manuș înghesuinas pes po Isus. ⁴³ Hai sas ăk giuvli kai sas pogheasa dă deșu-
dui bărș, hai haleasas saoră love pire le doktorența, dar konik ni daștisailles te sastearen lan. ⁴⁴ Oi pașilis pașa ăl zeea le Isusoske hai maklea pes katar e poghi leske hainaki. Hai po than laki poghi oprisailis.

⁴⁵ Hai o Isus phendeas:

— Kon maklea pes mandar?

Kana sea phenenas:

— Ni semas me, — o Petre phendeas:

— Raia bareea, but manuș înghesuin pes andă tute hai den tut brînci!

⁴⁶ Dar o Isus phendeas:

— Maklea pes dakoniva mandar, kă hakeardem kă înklistos ăk zuralimos anda mande.

⁴⁷ Kana e giuvli dikhleas kă ni acilis garadi, avilis izdrandos, ciudea pes tele angla leste hai phendeas angla saoro poporo soste maklea pes lestar hai sar sas sasteardi po than. ⁴⁸ O Isus phendea lake:

— Pheie, keo pakeamos sasteardea tut, gia paceasa!

⁴⁹ Ando timpo so ov sa delas дума, avilos dakoniva anda o kher le kondukătoresko le sinagogako hai phendeas:

— Ki cei mulis, na mai holar le sikaiitores!

⁵⁰ Dar o Isus, kana așundeas, phendeas leske:

— Na dara! Numa pakea, hai va avela sasteardi!

⁵¹ Kana areslos leste khere, ni mukleas khanikas te întril lesa, numa le Petres, le Iakovos, le Ioanos, le dades hai le da le ciaki. ⁵² Sea rovenas hai jălinas lan. Dar o Isus phendeas:

— Na roven! Kă nai muli hai sovel.

⁵³ On asanas lestar kă gianenas kă mulisas. ⁵⁴ Dar ov lilea lan vastestar hai dineas mui:

— Ceiorîe, uști!

⁵⁵ Hai lako duho boldineailos andă late, hai po than uștilis. O Isus phendea lenghe te den lan te hal. ⁵⁶ Lako dad hai laki dei sas uimime. Hai o Isus phendea lenghe ta na phenen khanikaske so kerdineailos.

O Isus del drom le deșuduien

9 O Isus kideas andăk than le deșuduien hai dinea len zuralimos hai autoritatea pă saoră bengă hai te sastearen ăl nasfalimata. ² Hai dineas len drom te den дума saorănghe anda o thagarimos le Devlesko hai te seastearen le nasfalen. ³ Phendea lenghe:

— Ta na len khanci po drom, nici rovli, nici traiista, nici hamos, nici love, nici na len tumentă aver țaole. ⁴ Kana întrin andăk kher, te acion othe gi kana va telearena anda o gav kodova. ⁵ Dar kana konik ni va primila tumen, te înklen anda o gav kodova hai te skuturin o prafo pa tumare pîrne sar mărturia kontra lenghi!

⁶ On teleardes hai phirdes anda ăk gav andă aver gav, phenindos e vestea e lacii hai sastearindos manușăn andă fiosavo than.

O Irod ni gianel so te pakeal anda o Isus

⁷ O thagar o Irod așundeas anda saoră bukea kadala kai kerdeonas. Ni giangleas so te pakeal, kă aver phenenas kă uștilos o Ioan andal mule, ⁸ aver kă sikadilos o Ilia, hai aver phenenas kă înviosardeas ăk prooroko andal purane. ⁹ Hai o Irod phenelas:

— Me cindem o șăro le Ioanosko. Kon si kadava anda savo așunav kadala bukea?

Hai rodelas te dikhel les.

O Isus del hamos mai buten dă pangî mi manuș

¹⁰ Kana ăl apostolea risailles, phendes le Isusoske sea so kerdesas. Ov lilea len pesa hai ghelos te aven kororo pașa ăk foro kai buciolas Betsaiida. ¹¹ Ăl but manuș hakeardes e buki kadaia hai gheles pala leste. O Isus primisardea len, delas lenghe дума anda o thagarimos le Devlesko hai sastearelas kolen kai sas len nevoia sastearimaski. ¹² Dar kă pașolas e reat, ăl deșudui gheles leste hai phende leske:

— Muk le manușăn te telearen kaște gian andăl gava hai kăl khera te roden kai te han hai te soven, kă kate seam andăk than mulano!

¹³ Dar o Isus phendea lenghe:

— Den len tume te han!

Dar on phendes:

— Nai amen, numa pangî marne hai dui mace. Kames te gias ame te kinas hamos anda saoro poporo kadava?

¹⁴ Anda kodoia puşle les kă sas kam pangî mi murş. O Isus phendeas pe ucenicenghe:

— Ciun len te beşen tele, po peiinda andăk than!

¹⁵ Kadea i kerdes: ciutes saorăn te beşen tele. ¹⁶ O Isus lileas ăl pangî marne hai ăl dui mace, dikhleas karing o ceri hai naiisardeas le Devleske anda o hamos. Hai phaglea len hai dinea len le ucenicenghe kaşte den le manuşăn. ¹⁷ Hales sea hai ciaililes, hai kides deşudui koşuri marnesa phago kai acilos.

O Petre phenel kă o Isus si o thagar dino drom katar o Del

¹⁸ Andăk ghes, kana o Isus rughilas pes korkoro hai leske ucenicea sas lesa, puşlea len:

— So phenen ăl manuş, kon sem me?

¹⁹ On dine les anglal:

— Aver phenen kă san o Ioan o Bolitori, aver kă san o Ilia, aver kă înviosardeas ăk prooroko andal purane.

²⁰ Hai ov phendea lenghe:

— Dar tume kon phenen kă sem?

O Petre dineas anglal:

— O thagar dino drom katar o Del!

²¹ O Isus phendea lenghe, poruncisardea lenghe zurales ta na phenen khanikaske e buki kadaia ²² hai mai phendeas:

— O Ciavo le Manuşăsko trăbul te suferil but, te avel dino rigate katar ăl phure, katar ăl mai bare le raşaienghe hai katar ăl sikaiitorea le Krisake, te avel mudardo hai te avel înviome andă le trinengo ghes.

So trăbul te keres kana kames te gias pala o Isus

²³ Pala kodoia phendeas saorănghe:

— Kana dakoniva kamel te avel pala mande, te ciudel pes pestar, te lel peo truşul andă fiosavo ghes hai te avel pala mande! ²⁴ Kă orkon kamel te hastravel pi viaţa, va hasarela lan, dar orkon va hasarela pi viaţa anda mande, va hastravela lan. ²⁵ Kă so folosila ăk manuşăske te avel leski saorî lumea, kana distrugil pes sau hasaol? ²⁶ Anda kodoia kă orkaske va avela leske lagiavo manţa hai mîră vorbendar, i manghe, o Ciavo le Manuşăsko, va avela manghe lagiavo lesa, kana va avava andă mîră slava, e slava le Dadeski hai le îngerenghi sfinţi. ²⁷ Ciaces, ciaces phenav tumenghe, kă si manuş kai beşen kate, save ni va merena, gi kana ni va dikhena o thagarimos le Devlesko.

Trin ucenicea dikhen e slava le Isusoski

²⁸ Kam kăl ohto ghes păce phendeas kadala, o Isus lileas pesa le Petres, le Ioanos hai le Iakovos hai ghe-los po plai te rughil pes. ²⁹ Ando timpo so rughilas pes, lesko mui dikheolas aver felo, hai leske ţoale strălucinas dă parne. ³⁰ Hai ita dui manuş denas dumalesa, o Moisea hai o Ilia. ³¹ Sikadilesas ande slava hai denas дума anda lesko telearimos, savo trăbular te kerdeol pes ando Ierusalimo. ³² O Petre hai kola kai sas lesa sovenas. Kana uştiles mişto, dikhles e slava le Isusoski hai le duie manuşăn save beşenas andăk than lesa. ³³ Ando timpo so o Moisea hai o Ilia telearenas katar o Isus, o Petre phendea leske:

— Stăpîne, si mişto te avas kate. Te keras trin koverci, iekh anda tute, iekh anda o Moise hai iekh anda o Ilie!

Dar ni gianelas so phenel. ³⁴ Ando timpo so ov phenelas kadal bukea, avilos ăk noro hai kerdea lenghe uciar. Ăl ucenicea darailles kana o noro muklea pes pe lende. ³⁵ Hai anda o noro aşundilos ăk glaso kai phenelas:

— Kadava si muro Ciavo, saves alosardem les, lestar te aşunen!

³⁶ Păce aşundineailos o glaso kadava, o Isus acilos korkoro. Ăl ucenicea andăl ghesa kodola aciles hai ni phendes khanci kanikaske anda so dikhlesas.

O Isus sastearel ăk ciaves bengalo

³⁷ Andă le duiengo ghes, kana dine pes tele pa o plai, but manuş înklites angla o Isus. ³⁸ Hai ita kă ăk manuş anda lende dinea mui:

— Sikaiitorina, rughiv tut, dikh kă muro ciavo, kă nai man aver clave, numa kodova! ³⁹ Ita kă ăk duho avel hai astarel les, hai po than începol te zbărîl. O duho izdravel les zurales, gi kana kerel spuma ko mui, hai phares telearel lestar, păce mukel les înkheardo. ⁴⁰ Rughisardem ke ucenicen te înkalaven les, hai ni daştisailles.

⁴¹ O Isus dineas anglal:

— O, bipakeamasko hai rimome sen, ăl manuş save train akana! Kabor timpo trăbul te mai beşav tumenţa hai te avel man răbdarea tumentţa? An kate ke ciaves!

⁴² Kana o ciavo avelas, o beng dinea les tele hai izdraelas les zurales. Dar o Isus certosardeas o duho nasul, sastardeas le ciaves hai dinea les parpale kă lesko dad. ⁴³ Hai sea aciles uimime katar o barimos le Devlesko.

O Isus pale del duma anda peo merimos

Kana sea uiminas pes anda sea so kerelas o Isus, ov phendeas pe ucenicenghe:

— ⁴⁴ Tume te aşunen mişto so phenav tumenghe: o Ciavo le Manuşăsko va avela dino andăl vast le manuşănghe!

⁴⁵ Dar ăl ucenicea ni hakearenas ăl vorbe kadala. Sas garade anda lende, ka on ta na hakearen len. Hai daranas te pucen les, so kamnos te phenel.

Kon si o mai baro?

⁴⁶ Ăl ucenicea începosailles te han pes maşkar peste, kon anda lende si o mai baro. ⁴⁷ O Isus pringiandea lengo gîndo, lileas ăk ținorăs, ciutea les te beşel paşa leste ⁴⁸ hai phendea lenghe:

— Kon primil ăk ținorăs sar kadava andă muro anav, man primil man. Hai kodova kai primil man man, primil kodoles kai dinea man drom. Kadea kă kon si mai ținno maşkar tumende, sa kodova si baro.

⁴⁹ O Ioan dineas anglal:

— Raia bareea, dikhleam ăk manuş savo înkalelas bengă andă keo anav hai phendeam leske ta na mai înkalavel, kă nai iekh amarestar.

⁵⁰ O Isus phendea leske:

— Na oprin les, kă kova savo nai tumari kontra si tumenţa.

O Isus sikavel le manuşă po drom karing o Ierusalimo

(9:51–19:27)

Ăk gav samariteanengo ni primil le Isusos

⁵¹ Kana paşilos o timpo andă savo sas te avel lilo ko ceri, o Isus hotărîsardeas te gial ko Ierusalimo.

⁵² Dineas drom angle nişte soli, save gheles hai întrisailles andăk gav le samariteanengo, kaşte keren pregătir anda leste. ⁵³ Dar on ni primisarde les, kă o Isus gialas ko Ierusalimo. ⁵⁴ Leske ucenicea, o Iakov hai o Ioan, kana dikhles kă nai primime, phendes:

— Raia, kames ame te poruncis te mukel pes iag anda o ceri hai te phabarel len?*

^{w 55} O Isus boldineailos hai certosardea len. ^{† 56} Hai teleardes andă aver gav.

Nai uşuro te gias pala o Isus

⁵⁷ Kana sas po drom, ăk manuş phendea leske:

— Va giava pala tute orkai va giasa.

⁵⁸ O Isus phendea leske:

— Le vulpen si len vizuini, hai le ciriklean si len kuiburi, dar le Ciaves le Manuşăsko nai les kai te ciul peo şăro.

⁵⁹ Avreske phendeas:

— Av pala mandel!

Dar ov phendeas:

— Raia, muk man te giav anglal te prahov mîră dades!

⁶⁰ Dar o Isus phendea leske:

— Muk le mulen te prahon pe mulen, dar tu, gia hai phen le lumeake anda o thagarimos le Devlesko!

⁶¹ Înă iekh phendeas:

— Va giava pala tute, raia, dar muk man mai anglal te lav manghe ghes lacio katar mîră!

⁶² O Isus phendea leske:

— Konik kai ciul o vast po plugo hai dikhel pala peste nai gata anda o thagarimos le Devlesko.

O Isus del drom le ieftadeşă ucenicea

Sar te gian ăl ucenicea

10 Pala kodoia o Rai alosardeas aver ieftadeşa manuş hai dinea len drom po dui angla leste, andă saoră foruri hai andă saoră thana katar avelas te nakhel ov. ² Phendea lenghe:

— Baro si o secerimos, dar ținra si ăl manuş kai keren buki! Kadea kă rughin le Raies le secerimasko te del drom manuş kai keren buki kă lesko secerimos! ³ Gian! Ita, dav tumen drom sar nişte meien ando maşkar le ruiengo. ⁴ Na len tumenţa nici love, nici traista, nici aver poghimos, hai po drom ta na beşen te den ghes lacio. ⁵ Kana întrin andăk kher, anglal te phenen: «E pacea te avel po kher kadava!» ⁶ Hai kana othe avela dakoniva kai iubil e pacea, tumari pacea va beşela lesa. Kana ni, tumari pacea va rila pes tumende. ⁷ Acion ando kher kodova hai han hai pen so va dela pes tumenghe, kăci o manuş kai kerel buki meritul peo pokinimos. Ta na mukin tumen andak kher andă aver kher! ⁸ Kana întrina andăk foro hai ăl manuş primin tumen, han so

***9:54** Ando originalo daştilas te mai avel: „te phabarel len sar kerdeas o Ilia”.

†**9:55** O originalo mai daştilas te phenel ăl vorbe le Isusoske: „Ni gianen so duho si andă tumende! Kă o Ciavo le Manuşăsko avilos na kaşte distrugil ăl sufletea le manuşănghe, hai kaşte hastravel len.”

^w**9:54** 2 Thagara 1:10, 12

ciul pes tumenghe. ⁹ Sastearen le nasfalen othar hai phenen le manușanghe: «O thagarimos le Devlesko si pașă tumendar.» ¹⁰ Dar kana întrin andăk foro, hai ni primin tumen, gian pă leske droma hai phenen: ¹¹ «Kontra tumari skuturis kear o prafo savo astardilos pă amare pîrne anda tumaro foro! Dar te gianen kă o thagarimos le Devlesko si pașă!» ¹² Phenav tumenghe kă ando ghes le krisako si te avel mai ușuro andal manuș le Sodomake dă sar andal manuș kadal foroske!

Vai katar ăl foruri kai ni pakean!

¹³ Vai tutar Horazine! Vai tutar Betsaido! Kă te afi sas kerde ando Tir sau o Sidono ăl minuni save sas kerde andă tumende, dă multara afi muklesas pes bezehăstar hai afi boldineailas ko Del, beșindos tele hai jelindos, andă pînzate gonoski hai ciutindos prafo po șăro. ¹⁴ Dar ando ghes le krisako va avela mai ușuro anda o Tir hai o Sidon dă sar anda tumende. ¹⁵ Hai tu, Kapernaum, va avesa lăudime gi ko ceri? Ni, hai gi ko iado va avesa ciudino tele.

¹⁶ Kon așunel tumendar, mandar așunel, hai kon ni primil tumen, man ni primil man. Hai kon ni primil man man, ni primil koles kai dinea man drom.

Ăl ieftadeșa rin pes

¹⁷ Ăl ieftadeșa risailes pherde bukuria hai phendes: — Raia, kear i ăl benga așunen amendar kana poruncis lenghe andă keo anav!

¹⁸ Ov phendea lenghe:

— Dikhlem le Satanas perindos sar ăk fulgeri anda o ceri. ¹⁹ Dikhen kă dinem tumen autoritatea te ușteaten pâl sapa hai pâl skorpioia hai dinem tumen zuralimos savo si mai baro dă sar le dușmanosko, hai khanci nai te avel tumenghe. ²⁰ Dar na bukurin tumen kă ăl duhuri așunen tumendar, hai bukurin tumen kă tumare anava si ramome ando ceri!

²¹ Atunci o Isus bukurisailos ando Duho Sfînto hai phendeas:

— Nais tuke, Dade, Rai le cerosko hai le phuiako, kă garadean kadal bukea katar ăl manuș gogheasa hai manuș kai sikiles, hai sikadean len le ciavorănghe. Da, Dade, anda kodoia kă kadea placiuia tut tut.

²² Sea sas manghe dine katar muro Dad, hai konik ni gianel kon si o Ciavo, afer dă o Dad, nici kon si o Dad, afer dă o Ciavo hai kola savenghe kamel o Ciavo te sikavel les.

²³ Boldineailos karing ăl ucenicea hai phendea numa lenghe:

— Bahtale si ăl iakha save dikhen ăl bukea kai dikhen len tume! ²⁴ Kă phenav tumenghe kă but prorocia hai thagara kamnes te dikhen so dikhen tume, hai ni dikhles, hai kamnes te așunen so tume așunen, hai ni așundes.

Kas trăbul te iubiv?

²⁵ Hai ita kă ăk sikaiitori le Krisako uștilos te ciul ke proba le Isusos hai phendea leske:

— Sikaiitorina, so trăbul te kerav kaște primiv e viața veșniko?

²⁶ O Isus phendea leske:

— So ramol ande Kris? Sar cetis othe?

²⁷ Ov dineas anglal:

— „Iubisar le Raies, ke Devles, saoră ileasa kiro, saoră sufletosa kiro, saoră zuralimasa kiro hai saoră gogheasa kiri”^x hai „iubisar ke pașardes sar tut.”^y

²⁸ O Isus phendea leske:

— Dinean anglal mișto. Kadea ker hai va traisa.

²⁹ Dar ov kamelas te sikavel kă si les ciacimos hai phendeas le Isusoske:

— Hai kon si muro pașardo?

³⁰ O Isus dineas anglal:

— Ăk manuș mukelas pes tele anda o Ierusalimo ko Ierihono. Pelos andăl vast le tîlharenghe, save nănghearde les, marde les, telearde hai mukle les mai but mulo. ³¹ Întîmplosailos te mukel pes sa pă kodov drom ăk rașai, hai dikhindos les, nakhlos pă koiaver rig le dromeski. ³² Ăk levito, savo slujinas ko Templo, nakhelas i ov othar. Kana dikhlea les, nakhlos pă koiaver rig le dromeski. ³³ Dar ăk samariteano,* kai gialas dakhatinende, areslos i ov leste, hai kana dikhlea les, kerdineailos leske mila lestar. ³⁴ Ghelos leste, phangleas leske răni păce ciordeas pă lende untdelemno hai mol. Hai ciutea les pă peo hăr, îngheardea les kă ăk hano hai dikhleas lestar. ³⁵ Andă le duiengo ghes înkaladeas dui franci ruposke, dinea len le hangioske hai phendea leske:

— Dikh lestar, hai orso mai hasa lesa, va dava tut kana va riva man.

³⁶ Savo andal trin kadala pakeas kă sas o pașardo kolesko kai pelos andăl vast le tîlharenghe?

³⁷ Ov phendeas:

— Kova saveske sas leske mila lestar.

O Isus phendea leske:

***10:33** Ăl evreea ni dikhenas mișto le samariteaen.

^x**10:27** Deuteronomo 6:5   ^y**10:27** Levitiko 19:18

— Gia hai ker i tu sa kadea!

Khere ke Marta hai ke Maria

³⁸ Kana sas înkă po drom, o Isus întreisailos andăk gav. Hai ăk giuvli kai buciolas Marta primisardea les andă peo kher. ³⁹ Lan sas lan ăk phei kai buciolas Maria, savi beşlis tele kăl pîrne le Raieske hai aşunelas leske vorbe. ⁴⁰ E Marta sas okupime kadiki dă but slujimasa. Oi ghelis ko Isus hai phendea leske:

— Raia, ni hal tut e grija kă mîrî phei muklea man te slujiv korkoro? Kadea kă phen lake te ajutil man!

⁴¹ O Isus dinea lan anglal:

— Marto, Marto, anda but bukea holeaos hai îngrijoris tut, ⁴² dar numa ăk buki trăbul. E Maria alosardeas e rig e lacii savi ni va lela pes latar.

O Isus sikavel len te rughin pes

11 Ăk data o Isus rughilas pes andăk than. Kana termenisardeas, iekh andal leske ucenicea phendea leske:

— Raia, sikav amen te rughis amen, sar i o Ioan sikadeas pe ucenicen!

² Ov phendea lenghe:

— Kana rughin tumen, te phenen:

Dade!

Te sfinţol pes keo anav,
te avel keo thagarimos!

³ Amaro marno savestar si amen nevoia, de les amenghe andă fiosavo ghes,

⁴ Hai iertisar amare bezeha,

kă i ame iertis kolen kai si amenghe ugile!

Hai na înghear amen ande ispita!

⁵ Hai mai phendea lenghe:

— Te phenas kă iekhes anda tumende si les ăk amal hai ke epaş le reakeaki gial leste hai phenel leske: «Amala, de man ugile trin bokolea, ⁶ kă, doar so are-slos mande, ăk amal mîrăstar poa drom, hai nai man khanci te dav les te hal.» ⁷ Hai te phenas kă andral anda o kher, o amal kadava del tumen anglal: «Muk man înce pace! O udar si deja phandado, me hai mîră ciave seam ando pato, ni daştiv te uşteav hai te dav tut.» ⁸ Phenav tumenghe: kear kă ni uştelas te del tumen kă si tumaro amal, dar kaşte na kerdeol lagiavesko, va uştela hai va dela tumen sea so trăbul tumen.

⁹ Kodolaske i me phenav tumenghe: manghen, hai va dela pes tumenghe, roden, hai va arakhena, maren, hai o udar va putardeola tumenghe. ¹⁰ Anda kodoia kă kova savo manghel, va primila, kova savo

rodel, va arakhela, hai kova savo marel, va putardeola leske o udar.

¹¹ Savo dad anda tumende, kana lesko ciavo manghel leske ăk macio, va dela les ăk sap ando than le macesko? ¹² Sau, kana manghela ăk arno, va dela les ăk skorpiono? ¹³ Kadea kă kana tume, save sen nasul, gianen te den bukea lace tumare ciaven, kabor mai but tumaro Dad anda o ceri va dela o Duho Sfinţto kolenghe kai manghen les!

O Isus ni înkalavel le benghen le Satanasa

¹⁴ Ăk data o Isus înkalavelas ăk beng savo sas muto. Păce înklistos o beng, o muto începosailos te del дума, hai ăl manuş kidine mirisailles. ¹⁵ Dar aver phenenas:

— Înkalavel le benghen le Beelzebulosa, o baro le benghengo.

¹⁶ Aver, te ciun les ke proba, manghenas leske te sikavel lenghe ăk semno katar o Del.

¹⁷ O Isus pringiandeas lenghe gînduri hai phendea lenghe:

— Kana andăk them ăl manuş mardeon kontra iekh avreski, o them distrugil pes. Hai kana andăk familia ăl manuş mardeon iekh kontra avreski, e familia va distrugila pes. ¹⁸ Deci, kana o Satana mardeol pi kontra, sar va mai aciola lesko thagarimos? Phenav kadaia kă phenen kă me înkalavav le benghen le Beelzebulosa. ¹⁹ Hai kana me înkalavav le benghen le Beelzebulosa, tumare manuş kasa înkalaven len? Kodolaske on si te aven tumare krisitoare! ²⁰ Dar kana me înkalavav le benghen le vastesa le Devlesko, o thagarimos le Devlesko avilos tumende. ²¹ Dar kana ăk manuş zuralo hai miştto armime păzil peo kher, leske bukean si len pacea. ²² Dar kana iekh mai zuralo avel kontra leski hai marel les, lel leske arme andă save bazolas pes hai hulavel e prada lili lestar. ²³ Kova savo nai manţa, si mîrî kontra, hai kon ni kidel manţa, risipil.

O manuş anda savo sas înkalado ăk beng

²⁴ Kana ăk duho nasul înklel avri anda ăk manuş, phirel andăl thana bi paiesko hai rodel odihna. Kă ni arakhel lan, phenel peske: „Va riva man andă muro kher katar înklistem!” ²⁵ Hai kana avel, arakhel les şîlado hai kerdi ordinea. ²⁶ Atunci gial hai mai lel pesa aver iefta duhuri, mai nasul dă sar leste. Gian te beşen othe, hai e starea mai palal le manuşski kodoleski va avela mai nasul dă sar anglal.

Kas binekuvintil o Del

²⁷ Ando timpo so phenelas o Isus kadal vorbe, ăk giuvli anda o mașkar le manușango dineas mui:

— Bahtalo si o pînteko kai phiradea tut hai ăl ciucia kai pilean len!

²⁸ Ov phendeas:

— Mai sigo si bahtale kola save așunen o kuvînto le Devlesko hai keren les!

O semno le proorokosko Iona

²⁹ Ando timpo so kidenas pes i mai but manuș, ov începosailos te phenel:

— Ăl manuș save train akana si manuș pherde nasulimos. Manghen ăk semno, dar ni va dela pes lenghe aver semno numa o semno le proorokosko Iona. ³⁰ Kă sar o Iona sas ăk semno andal Ninivea, sa kadea i o Ciavo le Manușăsko va avela ăk semno andal manuș save train akana. ³¹ Ando ghes le krisako, e thagarni katar o sudo si te avel e martora kontra le manușanghi save train akana hai va osîndila len. Kă oi avilis katar o șaro le phuiako te așunel e goghi le Solomonoski. Hai ita kă kate si iekh mai baro dă sar o Solomon.^z ³² Ando ghes le krisako, ăl murș andai Ninive va avena martorea kontra le manușanghi save train akana hai va osîndina len. Kă on mukles o bezeh hai boldineailes ko Del kana o Iona phenelas o mesaj katar o Del. Hai ita kă kate si iekh mai baro dă sar o Iona.^a

E lumina

³³ Koniva păce astardeas ăk lampa, ni ciul lan andăk than garado sau tala ăk banița, hai ciul lan dakhatinende opre, ka kola kai întrin te dikhen e lumina.^b

³⁴ Ki iakh si e lumina ke truposki. Kana ki iakh si laci, saoro trupo kiro si pherdo lumina. Dar kana ki iakh si nasul, keo trupo si pherdo întuneariko. ³⁵ Kadea kă le sama, ka e lumina kai si andă tute ta na avel kali! ³⁶ Kadea kă, kana saoro trupo kiro si pherdo lumina, hai nai les nici ăk rig kali, va avela andă sea pherdo lumina, sar atunci kana luminilas tut ăk lampa pe luminasa.

Vai katar ăl fariseea hai katar ăl sikaiitorea le Krisake

³⁷ Ando timpo so o Isus mai delas дума, ăk fariseeo rughisardea les te hal leste. Ov întrisailos hai beșlos ke sinia. ³⁸ O fariseeo sas mirime kana dikhleas kă o Isus ni thovel pes pâl vast gi kai te hal. ³⁹ Dar o Rai phendea leske:

— Ei, tume ăl fariseia, tume ujon avreal e rig le paharenghi hai le farfurienghi, dar andral sen pherde ciorimos hai nasulimos! ⁴⁰ Manuș dile, oare kova kai kerdeas e rig avreal ni kerdeas i koia andral? ⁴¹ Den le ciorăn so si andă lende, hai atunci sea va avela uje anda tumende!

⁴² Dar vai tumendar, fariseiilor! Kă den le Devles le deșenghi rig andai menta, andai ruta hai anda saoră zarzavaturi, dar bistren o ciacimos hai e dragostea le Devleski! Kadaia si so trăbul te keren, hai kolaver ta na muken len bi kerde!

⁴³ Vai tumendar, fariseiilor! Kă iubin o than anglal ande sinagoga hai andăl piațe te aven dine ghes lacio!

⁴⁴ Vai tumendar! Kă sen sar ăl thana le prahomaske kai nai ciutino nici ăk semno, hai ăl manuș phiren pă lende, ni gianen hai mahrin pes!*

⁴⁵ Iekh andal sikaiitorea le Krisake dine les anglal:
— Sikaiitorina, kana phenes kadal bukea, jignos amen i amen.

⁴⁶ Ov phendeas:

— Vai i tumendar, sikaiitorea le Krisake! Kă ciun pâl manuș pharimata phare înghearimaske, hai tume ni maken tumen nici iekhesa anda tumare naia katar ăl pharimata!

⁴⁷ Vai tumendar! Kă keren ăl thana le prahomaske le proorocenghe saven mudardea len ăl dada tumare. ⁴⁸ Kadea kă sikaven kă placiol tumen so kerdes tumare dada, kă on mudardes le proorocen, hai tume keren lenghe thana le prahomaske. ⁴⁹ Kodolaske i o Del phendeas gogheasa: „Va dava lenghe drom proorocea hai soli. Avren anda lende va mudarena len, hai avren va kerena len te suferin,”^c ⁵⁰ kaște manglolo pes katar ăl manuș save train akana o rat saoră proorocengo, savo sas ciordino dă kana sas

***11:44** Palai Kris le Moiseaski, kana ușteaietas ăl thana le prahomaske, mahrisas tut. Dikh ăl Numerea 19:16!

^z**11:31** 1 Thagara 10:1-13   ^a**11:32** Iona 3   ^b**11:33** Luka 8:16   ^c**11:49** Ieremia 7:25

e lumea kerdi: ⁵¹ katar o rat le Abelosko gi ko rat le Zahariasko, mudardo maşkar o altari hai o Templo.^d Da, phenav tumenghe, va manghela pes katar ăl manuş save train akana!

⁵² Vai tumendar, sikaiitorea le Krisake! Kă ciuten o vast pe keia katar o kher le sikaiimasko anda o Del. Tume ni întrisailen, hai kolen kai kamenas te întrin ni muklen len!

⁵³ Kana o Isus înklistos othar, ăl sikaiitorea le Krisake hai ăl fariseia începosailles te atăkin les duşmăniaşa hai te pucen les anda but bukea, ⁵⁴ kă kerde planuri te astaren le Isusos te phenel daiicii greşime.

Kastar te daras?

Ta na aven sar ăl fariseial!

12 Ando timpo kadava, kidineailes mi manuşănghe, kadiki dă but manuş, kă uşteadonas iekh pă aver. O Isus dîneas дума mai anglal pe ucenicenţa:

— Ferin tumen katar o aluato le fariseiengo, savo si e făţărniceea. ² Nai khanci uciardo, kai ni va dikheola, nici garado, savo ni va avela kerdo prin-giando. ³ Kodolaske, so phenden ko întuneariko va aşundeola ke lumina, hai so phenden dakanikaske ko kan andăk odaia, va dela pes mui poa akoperiş le kherengo.

Daran katar o Del, na katar o manuş!

— ⁴ Phenav tumenghe, mîră amal: Ta na daran katar kola kai mudaren o trupo, hai pala kodoia ni mai daştin te keren khanci! ⁵ Si te phenav tumenghe katar trăbul te daran. Daran katar kodova, savo păce mudardeas, si les zuralimos te ciudel ando iado! Da, phenav tumenghe, lestar te daran! ⁶ Oare ni bikindeol pangî ciriklea duie pareţenţa? Dar o Del ni bistrel nici iekh anda lende. ⁷ Hai kear tumare bal anda o şăro si sea ghinde. Na daran, tume sen mai skumpi dă sar but ciriklea.

Na lagian katar o Isus!

— ⁸ Phenav tumenghe kă orkon va phenela angla ăl manuş kă si manţa, i o Ciavo le Manuşăsko va phenela angla ăl îngerea le Devleske kă si lesa. ⁹ Dar orsavo va phenela angla ăl manuş kă ni pringianel man, i me va phenava angla ăl îngerea le Devleske kă ni pringianav les. ¹⁰ Hai orkon va phenela daiicii kon-

tra le Ciaveski le Manuşăsko, va iertila pes leske. Dar orkon va dela дума kontra le Duhoski Sfînto, ni va iertila pes leske. ¹¹ Kana va înghearena tumen angla ăl sinagogi, angla ăl bare hai angla ăl krisitorea, ta na îngrijorin tumen sar va apărina tumen, sau so va phenena, ¹² kăci o Duho Sfînto va sikavela tumen kear atunci so trăbul te phenen!

O Isus del дума andal love

O bravalo dilivano

¹³ Iekh andal manuş kidine phendeas le Isusoske:
— Sikaiitorina, phen mîră phraleske te hulavel manţa so sas muklo!

¹⁴ Dar ov phendea leske:

— Manuşana, kon ciutea man te krisov sau te hualavav maşkar tumende?

¹⁵ Pala kodoia phendea lenghe:

— Te avel tumen grija hai te păzin tumen katar orso felo lăkomiako, kă e viaţa dakanikaski ni beşel andă lesko bravalimos.

¹⁶ Hai phendea lenghe ăk pilda:

— E phuv ăk bravaleski rodisardeasas but. ¹⁷ Hai ov gîndilas pes: «So te kerav? Kă ma nai man than kai te kidav mîră roade.» ¹⁸ Gîndisailos: «Gianav so si te kerav: va peravava mîră hambarea hai va kerava aver, mai bare. Othe va kidava saoră lacimata mîră. ¹⁹ Hai va phenava mîră sufletoske: Sufletona, si tut sea so trăbul tut kidino anda but bărş. Hodinisavo, ha, pi hai bukurisavo!» ²⁰ Dar o Del phendea leske: «Dileia! Kear andă kadai reat va manglola pes keo sufleto parpale. Kaske va aciona ăl bukea kai kerdean len?» ²¹ Sa kadea si i koleasa kai kidel komori anda peste, hai ni bravardeol angla o Del.

Ta na keren tumenghe griji, dar roden o thagarimos le Devlesko!

²² O Isus phendeas pe ucenicenghe:

— Kodolaske phenav tumenghe: ta na îngrijorin tumen anda tumari viaţa, te gîndin tumen so va hana! Nici anda tumaro trupo, sosa va hureadeonal ²³ Kăci e viaţa si mai but dă sar hamos, hai o trupo mai but dă sar hureaiimos. ²⁴ Dikhen kăl korbi: on ni semănin, nici ni secerin, nai len nici kămara, nici hambari. Hai ku sea kadala o Del sa del len te han. Tume sen mai skumpi dă sar ăl ciriklea! ²⁵ Savo anda tumende daştin te ciul ăk ciasco kă pi viaţa kana îngrijorin pes? ²⁶ Kadea kă, kana ni daştin te keren nici e

^d11:51 Geneza 4:8; 2 Kronici 24:20

mai ținii buki, soste îngrijorin tumen katar kolaver?
²⁷ Dikhen sar bareon ăl krini! Nici ni keren buki phari, nici ni khuven. Dar phenav tumenghe kă nici o Solomon, andă saoră slava piri, ni hureadilos kadea dă șukar sar iekh anda lende. ²⁸ Kana kadea hureael o Del e ciar, savi aghes si po kîmpo, hai tehara va avela ciudini ando kuptori le marnesko, kabor mai but va hureaela tumen ov, manuș țîrasa pakeamos!
²⁹ Hai na roden so va hana hai so va pena, na îngrijorin tumen!
³⁰ Kă saoră bukea kadala ăl manuș save ni pringianen le Devles nașăn pala lende. Dar kabor anda tumende, tumaro Dad gianel kă si tumen nevoia katar kadala bukea. ³¹ Roden mai anglal lesko thagarimos, hai kadala bukea va dena pes tumenghe!

³² Na dara, turma ținii, kă tumare Dades placiua les te del tumen o thagarimos. ³³ Bikinen so si tumen hai den ăl love le ciorăni! Keren tumenghe pungi kai ni phureaon, te aven tumen te ciun ăl love, hai ăk komoara kai ni mai termenil pes, ando ceri, kai ni pașol o cior, hai kai ăl moli ni distrugin lan!
³⁴ Kăci kai si tumari komoara, othe si i tumaro ilo.

Te aven gata întotdeauna!

Ăl robi giungade

— ³⁵ Te aven gata kaște slujin: hureade hai lumina sa astardi!
³⁶ Te aven sar ăl manuș kai ajukearen pe stăpînos te ril pes katar ăk abeav, kaște putren leske sigo o udar, kana va avela hai marela ko udar. ³⁷ Mișto si andal robi kodola, saven lengo stăpîno arakhel len giungade kana ril pes khere! Ciaces phenav tumenghe, kă ov va paruela pe țoale, hai va ciula len te beșen ke sinia te slujil lenghe. ³⁸ Hai kana rila pes ko mașkar le reakeako, sau karing e deteherin, mișto si anda kodola, kana va arakhela len giungade!

Ni gianes kana avel o cior

— ³⁹ Dar gianen mișto e buki kadaia kă, te gianelas o stăpîno le kheresko kă so ciasco avel o cior, ni mukelas peo kher te avel pharado. ⁴⁰ I tume te aven gata, kă va avela o Ciavo le Manușăsko kana ni ajukeardona!

O robo lacio pakeamasko kerel leski buki

⁴¹ O Petre phendeas:

— Raia, amenghe phenes e pilda kadaia sau i avrenghe?

⁴² Hai o Rai phendeas:

— Kadea si o administratori pakeamasko hai gogheasa, saves ciul les o stăpîno opral pă pe robi,

kaște del len lenghi rig le hamaski ko timpo. ⁴³ Mișto si anda o robo kodova, saves o stăpîno va arakhela les kerindos kadea kana avel khere!
⁴⁴ Phenav tumenghe ciaces, kă va ciula les baro pă sea so si les les. ⁴⁵ Dar kana o robo kodova phenel andă peo ilo: „Muro stăpîno ni va rila pes sigo”, hai începol te marel le roben hai le roaben, te hal, te pel hai te mateol, ⁴⁶ o stăpîno kodol robosko va avela andăk ghes kana ov ni ajukeardol, andăk ciasco kai ni gianel les, va ciula les kotora hai va ciula les andăk than kolenta kai ni pakean.

⁴⁷ O robo savo gianel so kamel lesko stăpîno hai ni pregătil pes sau ni kerel so kamel ov, va avela mardo nasul. ⁴⁸ Dar kana o robo ni gianel so kamel lesko stăpîno hai kerel bukea save trăbul pedepsime, va avela mardo dabența țîra. Kaske dinea pes but, va mangheola pes leske but; kaske muklea pes but, va ajukeardola pes i mai but.

Iag pe phuv

— ⁴⁹ Avilem te anav iag pe phuv. Hai kabor kamas ka e iag te afi sas deja astardi!
⁵⁰ Trăbul te avav boldo ăk bolimasa suferințako, hai ni va arakhava mîrî liniștea gi kana ni va kerdeola pes. ⁵¹ Pakean kă avilem te anav pacea pe phuv? Ni! Phenav tumenghe kă avilem te anav pharaiimos. ⁵² Kă, dakanara angle, anda pangî save va beșena andăk kher, trin va pharadona katar dui, hai dui katar trin. ⁵³ O dad va pharadola katar peo ciavo, hai o ciavo katar peo dad; e dei katar pi cei, hai e cei katar pi dei; e soakra katar pi bori hai e bori katar pi soakra.

Cetin e vremea hai keren pacea le Devlesa!

⁵⁴ Phendeas i le manușănghe kidine:

— Kana dikhen kă ăl nori kiden pes karing perel o kham, sigo phenen: «Si te avel o brîșînd.» Hai kadea i si. ⁵⁵ Hai kana marel e braval katar o sudo, phenen: «Si te avel tatimos.» Hai kadea i si. ⁵⁶ Fățarnicilor, gianen te cetin sar si te avel e phuv hai o ceri, dar e vremea kaia sar ni gianen te cetin lan?

⁵⁷ Soste ni krison tume korkoro so si ciaces?
⁵⁸ Dikh, kana dakoniva del tut ande kris, po drom încerkosar te împăkis tut lesa! Aver felo va tîrîla tut angla o krisitori, hai o krisitori va dela tut po vast le temniceresko, hai ov va ciudela tut ando phandaiimos. ⁵⁹ Phenav tuke kă ni va înklea othar gi kana ni va pokinesa i o paluno parețo.

Kana ni mukena o bezeh, va merena

13 Sa ando timpo kodova sas othe niște manuș, save phendes le Isusoske so kerdilos niște manușănghe andai Galileea: ando timpo so anenas pe jertfe, o Pilat mudardea len, hai lengo rat hamisailos le ratesa le animalengo. ² O Isus dinea len anglal:

— Pakean kă kadal manuș andai Galileea sas mai bezehale dă sar saoră manuș andai Galileea, kodolaske kă mules ando felo kadava? ³ Phenav tumenghe: ni. Dar kana ni mukena tumen katar o bezeh hai ni bolden tumen ko Del, sa kadea va merena i tume sea. ⁴ Sau kola ăl deșohto manuș, pă save pelos o turno anda o Siloam hai mudardea len, pakean kă sas mai doșale dă sar saoră manuș anda o Ierusalimo? ⁵ Phenav tumenghe: ni! Dar kana ni mukena tumen katar o bezeh hai ni bolden tumen ko Del, sa kadea va merena i tume sea.

O pomo kai ni kerel rodo

⁶ Phendeas e pilda kaia:

— Ăk manușăs sas les ăk smokino mașkar leski rez. Ghelos te rodol rodo andă leste hai ni arakhleas. ⁷ Atunci phendeas le grădinaroske: «Dă trin bărș sa avav hai rodav rodo ando smokino kadava, hai ni arakhav. Cin les! Sostar te mai șukearel e phuv anda khanceste?» ⁸ Ov dinea les anglal: «Raia, mai muk les i kadav bărș! Si te săpiv les peste tot hai si te ciav leske bălegari. ⁹ Daștila pes dakanara angle te kerel rodo. Kana ni kerel, daștis te cines les.»

O Isus sastearel ăk giuvli andăk ghes Sabatosko

¹⁰ Andăk ghes Sabatosko o Isus sikavelas andăk sinagoga. ¹¹ Hai othe sas ăk giuvli savi dă deșohto bărș sas astarti katar ăk duho nasfalimasko: sas banghi andal zeea hai ni daștilas te ortol pes. ¹² Kana o Isus dikhlea lan, dinea lan mui hai phendea lake:

— Giuvlie, san putardi katar keo nasfalimos.

¹³ Ciuteas pe vast pă late, hai po than ortosailis hai delas mui kabor dă baro si o Del.

¹⁴ Dar o baro le sinagogheako holeailos kă o Isus sastearelas ando ghes le Sabatosko, hai phendeas le manușănghe kai sas kidine:

— Si șov ghes andă save trăbul te keren buki. Kadea kă aven andă kadal ghesa te sasteon hai na ando ghes le Sabatosko!

¹⁵ O Rai dinea les anglal:

— Fățarnicilor, ciaces ando ghes le Sabatosko ni putrel fiosavo anda tumende pe guruves sau pe hăres katar e iesla hai ni înghearel les te del les pai?

¹⁶ Deși e giuvli kadaia si ăk cei le Avraamoski, ita kă dă deșohto bărș o Satana înkeardea lan phangli. Nai mișto ka oi te avel putardi ando ghes le Sabatosko?

¹⁷ Kana phendeas kadala, saoră dușmaia leske kerdiles lagiaveske, hai saoră manuș kidine bukurisailos katar saoră bukea minunime save kerelas len ov.

Sosa ameal o thagarimos le Devlesko?

¹⁸ Kadea kă phendeas:

— Sosa ameal o thagarimos le Devlesko, sosa te ameav les? ¹⁹ Ameal ăk kukeasa muștareski savea lilea lan ăk manuș hai ciutea lan andă pi bar. Oi barilis, kerdineailis dafino hai ăl cirikleas kerdes kuiburi andă leske kreci.

²⁰ Pale phendeas:

— Sosa te ameav o thagarimos le Devlesko? ²¹ Ameal ăk aluatosa savo lilea les ăk giuvli hai hamisardea les trine gărnițența arășke, gi kana dospisailos sea.

Kon intril ando thagarimos le Devlesko?

²² O Isus phirelas andăl foruri hai andăl gava hai sikavelas kana gialas karing o Ierusalim. ²³ Dakoniva phendea leske:

— Raia, țira si kola save va avena mîntuiime?

Ov phendeas lenghe:

— ²⁴ Mardeon te întrin po udar o tang! Kă phenav tumenghe, but va rodona te întrin, dar ni va daștina. ²⁵ Kana o stăpîno le kheresko va uștela hai va phandavela o udar, hai tume va avena avri hai va începona te maren ko udar hai te phenen: «Raia, putar amenghel!», ov va dela anglal: «Ni gianav katar sen.» ²⁶ Atunci va începona te phenen: «Haleam hai pileam tusa, hai pă amare ulițe sikadean.» ²⁷ Hai ov si te phenel tumenghe: «Ni gianav katar sen. Telearen mandar, tume sea kai keren nasul!» ²⁸ Va rovena hai va kidena andal dand, kana va dikhena le Avraamos, le Isakos, le Iakovos hai saoră proorocea ando thagarimos le Devlesko, hai tume ciudine avri. ²⁹ Va avena manuș katar o răsărito, katar o apuso, katar o nordo hai katar o sudo, hai va beșena ke sinia ando thagarimos le Devlesko. ³⁰ Hai ita kă si aver kai si palal, save va avena anglal, hai aver save akanak si anglal, save va avena cel mai palal.

O Isus trăbul te merel ando Ierusalimo

³¹ Kear atunci aviles trin-ștar fariseia hai phende leske:

– Telear katar, kā o Irod kamel te mudarel tut!

³² Ov phendeas:

– Gian hai phenen le vulpeake kodolake: «Dikh, aghes hai tehara mai înkalavav bengă hai seastea-rav, hai na pa but ghesa va termeniva mîră buki.»

³³ Dar trăbul te mai phirav aghes, tehara hai over-tehara. Ah, gianen i tume, numa ando Ierusalimo meren ăl proorocea. ³⁴ Ierusalime, Ierusalime, savo mudares le proorocen, mudares barănta kolen saven o Del del len drom tute! Kabor drom kamnem te kidav ke ciaven, sar kidel e khaini pe puien tala pe phakea, hai ni kamnen. ³⁵ Ita kā tumaro kher va aciola mulano.* Hai me phenav tumenghe kā ni va mai dikhena man gi kana ni va avela o timpo kana va phenena: «Binekuvintime si kova savo avel ando anav le Raiesko!»†

O Isus sastearul ăk manuș nasfalo paiestar ando ghes le Sabatosko

14 Andăk ghes Sabatosko, o Isus ghelos ke sinia ando kher iekhesko andal bare le fariseien-ghe. Ăl manuș pîndinas les pašal. ² Hai ita, angla leste sas ăk manuș nasfalo, sas les pai ando korpo. ³ O Isus dineas anglal le sikaiitoren le Krisake hai le fariseien:

– Si voia te sastearul ando ghes le Sabatosko sau ni?

⁴ On ni denas дума. Atunci o Isus lileas le manușă kodoles, sasteardea les hai dinea lesko drom. ⁵ Hai phendea lenghe:

– Savo anda tumende, kana perela lesko ciavo sau lesko guruv ande haing ando ghes le Sabatosko, ni va înkalavela les po than?

⁶ Hai ni daștisailles te den les khanci anglal kăl vor-be kadala.

E pilda andal thana anglal

⁷ Phendeas ăk pilda le manușănghe kai sas dine mui ke sinia, kana dikhleas kā alonas ăl mai lace thana:

– ⁸ Kana dakoniva del tut mui ko abeav, ta na beșes ke sinia ko than o mai lacio! Daștil pes te afi dineas mui dakanikas mai dikhlo dă sar tute, ⁹ hai avel kova savo dinea tumen mui i tut hai i les hai phenel tuke:

– De keo than kadal manușă!

Atunci lagiavesa va beșesa po than palal. ¹⁰ Kana san dino mui, gia hai beș po than palal! Atunci kana va avela kova savo dinea tut mui, va phenela tuke: «Amala, av orde păk than mai lacio!» E buki kadaia va kerela tuke cinstea angla sea kai si tusa ke sinia. ¹¹ Kăci sea kai vazden pes va avena umilime, hai kova savo umilil pes va avela vazdino.

¹² Phendeas i koleske kai dineasas les mui:

– Kana des ăk sinia o ghes sau e reat, ta na des mui ke amalen, nici ke phralen, nici ke neamuren, nici ke vecinen kai si bravale, ka na kumva i on kā peo rîndo te den tut i tut mui hai numa kadea te aves pokindo! ¹³ Dar kana des ăk sinia, de mui le ciorăn, le skilozen, le banghen, le korăn! ¹⁴ Hai va avesa binekuvintime, kā len nai len sosa te pokinen tuke, anda kadaia kā pokindol pes tuke ke învierea le ciacenghi.

E pilda kolenghi kai sas dine mui ke sinia

¹⁵ Iekh anda kola kai beșenas lesa ke sinia, kana așundeas kadaia, phendea leske:

– Binekuvintime si kova savo va beșela ke sinia ando thagarimos le Devlesko!

¹⁶ Hai o Isus phendea leske:

– Ăk manuș dineas ăk bari sinia hai dineas mui but manuș. ¹⁷ Kana avilos o timpo le hamasko, dineas drom pe robos te phenel kolenghe kai sas dine mui: «Aven, kā sea si gata!» ¹⁸ Dar sea începosailles te phenen kā ni daștin te aven. O angluno phendea leske: «Numa so kindem ăk than po kîmpo hai trăbul te giav te dikhav les. Rughiv tut, iertisar man!» ¹⁹ Aver phendeas: «Akanak kindem deș guruva hai giav te probiv len. Rughiv tut, iertisar man!» ²⁰ Aver phendeas: «Akanak însurisaillem hai kodolaske ni daștiv te avav.»

²¹ Kana o robo risailos, phendea pe stăpînoske kadal bukea. Atunci o stăpîno le kheresko holeailos hai phendeas pe roboske: «Gia sigo păl droma hai păl ulițe le foroske hai an kate le ciorăn, le skilozen, le korăn, le banghen!» ²² Pala kodoia o robo phendeas: «Stăpîne, kerdineailos sar poruncisardean, hai sa mai si than.» ²³ Hai o stăpîno phendeas le roboske: «Înkli hai rode păl droma hai pašal barea, hai ker le manușăn te aven, kaște pherdol muro kher!» ²⁴ Kă phenav tumenghe kā nici iekh anda kola dine mui ni va hana anda muro hamos!»

***13:35:** Ando verseto 35 o kher daștil pes te avel o templo sau o Ierusalimo, hai ov va aciola mulano, kăci o Del va lela pi slava pa leste. O Ierusalimo hai o templo sas rimome ando bărș 70. †**13:35** Salmi 118:26

Kadea trăbul te avel o uceniko le Isusosko

²⁵ Andăk than le Isusosa gianas but manuș. Ov boldineailos hai phendea lenghe:

— ²⁶ Kana dakoniva avel mande hai ni urola pe dades,* pe da, pe romnea, pe ciaven, pe phralen, pe pheian hai kear pi viața, ni daștil te avel muro uceniko. ²⁷ Savo ni înghearel peo trușul hai ni avel pala mande, ni daștil te avel muro uceniko.

²⁸ Kăci savo si anda tumende, kai kana kamel te vazdel âk turno, mai anglal ni beșel tele te ghinel kabor love hal le turnosa? Kadea va dikhela kana aresel les ă love te termenil les. ²⁹ Kana ni kerel kadea, daștil pes kă păce ciuteas leski fundația, ni daștil te termenil les, hai sea kai dikhen te începon te asan lestar ³⁰ hai te phenen: «O manuș kadava începosailos te vazdel, hai ni daștisailos te termenil!»

³¹ Sau savo thagar, kana gial ko război te mardeol avre thagaresa, ni beșel mai anglal te dikhel kana daștil te gial deșă miența manuș angla kova kai avel kontra leski bișă miența manuș? ³² Kana ni daștil, atunci, so koaver thagar si încă dur, del leske drom soli te manghel pacea. ³³ Sa kadea, ni daștin te aven mîră ucenicea kana ni ciudena tumen katar saoră bukea tumare.

³⁴ O lon si lacio. Dar kana i o lon hasarel peo gusto, sar va dela pes leske parpale kadav gusto? ³⁵ Nai lacio nici andai phuv, nici andai grămada le bălegareski, hai ciudel pes avri. Kas si les kan așunimaske te așunel!

E bukuria kai si ando ceri kana âk manuș ril pes ko Del

15 Saoră vameșea hai ă bezehale avenas ko Isus te așunen les. ² Hai ă fariseia hai ă manuș kai sikaven e Kris rovenas pes:

— O manuș kadava primil le bezehalen hai hal lența.

E brakhi hasardi

³ Atunci o Isus phendea lenghe e pilda kadaia:

— ⁴ Te phenas kă iekhes anda tumende si les âk șăl brakhea, hai hasarel iekh anda lende. Ni mukel kolavren îneadeșa hai înea po islazo hai ni rodel kola le hasardea gi kana arakhel lan? ⁵ Kana arakhlea lan, bukuriasa ciul lan pâl dume, ⁶ hai kana aresel khere, del mui pe amalen hai pe vecinen hai phenel lenghe: «Bukurin tumen manța, kă arakhlem mîră

brakhea kai sas hasardi!» ⁷ Phenav tumenghe kă sa kadea, ando ceri va avela mai bari bukuria anda âk manuș bezehalo, savo mukel o bezeh hai boldel pes ko Del, dă sar anda îneadeșa hai înea manuș ciace saven nai len nevoia te muken o bezeh.

O franko hasardo

⁸ Sau te phenas kă âk giuvlea si lan deș franci ruposke hai hasarel iekh anda lende. Ni astarel âk lampa, ni șîlavel o kher hai ni rodel grijasa gi kana arakhel les? ⁹ Hai kana arakhlea les, del mui pe amalean hai pe vecinean hai phenel lenghe: «Bukurin tumen manța, kă arakhlem o franko kai hasardemas les!» ¹⁰ Phenav tumenghe, kă sa kadea si bukuria anglal îngerea le Devleske anda âk manuș bezehalo savo mukel pes katar o bezeh hai boldel pes ko Del.

Dui ciave hai âk dad miloso

¹¹ O Isus mai phendeas:

— Âk manușăs sas les dui ciave. ¹² O mai târno phendeas pe dadeske: «Dade, de man mîrî rig le bravalimaski!» Hai o dad huladeas lenghe o bravalimos.

¹³ Pala dui trin ghes, o ciavo mai târno kideas sea so sas les hai teleardeas andăk them dureardo. Hai othe risipisardeas peo bravalimos traindos dilivanes. ¹⁴ Păce haleas saoră love, ando them kodova avilis âk bokh bari, hai les ma nas les love hai înghearelas lan phares. ¹⁵ Hai ghelos hai arakhlea peske buki kă iekh andal manuș le themoske kodoleske, savo dinea les drom pă pe kîmpuri te păzil le balen. ¹⁶ Sas leske kadiki dă bokh, kă kamelas te ciailol le roșkoventă save hanas len ă bale, dar ni delas len leske koniva.

¹⁷ Atunci zurailos andă peste hai phendeas: „Kabor manuș keren buki anda muro dad si len mai but marno dă kabor trăbul len, hai me merav kate bokhatar! ¹⁸ Si te ușteav, si te giav kă muro dad hai va phenava leske: «Dade, kerdem bezeh kontra le Devleski anda o ceri hai kontra kiri. ¹⁹ Ni mai meritiv te buciov keo ciavo. Ker man sar iekhes anda ke manuș!” ²⁰ Hai uștilos hai teleardeas kă peo dad.

Kana înkă sas dur, lesko dad dikhlea les hai kerdi-neailos leske mila lestar. Nașlos, lea les ande angali hai ciumidea les. ²¹ O ciavo phendea leske: «Dade, kerdem bezeh kontra le Devleski anda o ceri hai ki kontra. Ni mai meritiv te buciov keo ciavo.» ²² Dar o dad phendeas pe robenghe: «Anen sigo e haina e mai laciai hai hureaen les lasa! Ciun leske ando nai

***14:26** O Isus kamel te phenel kă dakoniva kai avel pala leste trăbul te iubil mai but les dă sar pi familia.

ăk angrusti hai poghimos andăl pîrne! ²³ Anen le vițelos le pravardes hai cinen les! Te has hai te bukuris amen, ²⁴ kă muro ciavo kadava sas mulo hai înviosardeas, sas hasardo hai sas arakhado!» Hai începosailles te bukurin pes.

²⁵ O ciavo baro sas ko kîmpo. Kana avilos hai pașilos pașa o kher, așundeas muzika hai khelimata. ²⁶ Dineas mui iekh andal robi hai pușlea les, so si kadaia? ²⁷ Ov phendea leske: «Keo phral avilos hai keo dad cindeas le vițelos le pravardes dă bukurie kă lesko ciavo risailos khere sastevesto.»

²⁸ O ciavo mai baro holeailos hai ni kamelas te întril andră. Lesko dad înklistos avri hai rughisardea les te întril. ²⁹ Dar ov dineas anglal pe dades: «Dikh, me dă kadikita bărș slujiv tuke, hai nici ăk data ni ușteadem ki porunka. Hai man ni dean man nici ăk data makar ăk iedo te hav hai te peav mîră amalența. ³⁰ Dar kana avilos kadav ciavo kiro, savo haleas keo bravalimos le kurvența, cindean leske o vițelo pravardo!» ³¹ O dad phendea leske: «Muro ciavo, tu san manța întotdeauna hai sea so si man si kiro. ³² Dar trăbul te bukuris amen hai te sărbătoris, kăci kadav phral kiro sas mulo hai înviosardeas, sas hasardo hai sas arakhado.»

O bravalimos ciacio

16 O Isus phendeas i pe ucenicenghe:
— ăk manuș bravalos sas les ăk administratori savo sas leske pîrîme kă risipil lesko bravalimos. ² Ov dinea les mui hai phendea leske: «So așunav anda tute? De sokoteala anda ki buki, kă ni mai daștis te aves administratori.» ³ O administratori gîndisailos: «So si te kerav, kă muro stăpîno lel le buki mandar? Te săpiv ni daștiv, te mangav si manghe lagiavo. ⁴ Gianav so trăbul te kerav, ka ăl manuș te primin man andă pe khera păce ni mai kerava buki kate sar administratori!»

⁵ Hai dineas mui fiosaves andal manuș kai sas ugile leske stăpînoske. Phendeas le anglune manușășke: «Kabor san ugile kă mîră stăpîno?» ⁶ Ov phendeas: «Ăk șăl butoia ulei măslinengo.»* Hai phendea leske: «Le ki kitanța, beș sigo tele hai ramosar pă epașate!» ⁷ Pala kodoia phendeas avreske: «Hai tu kabor san ugile?» Ov phendeas: «Ștar șala gone ghiv.»† Hai phendea leske: «Le ki kitanța hai ramosar trin șala!»

⁸ O stăpîno le administratoresko kai nas cinstime phendea leske kă kerdeas gogheasa kadaia. Kă ăl

manuș kadala lumeake si mai gogheasa iekh avresa dă sar ăl ciave le luminake. ⁹ I me phenav tumenghe: keren tumenghe amal le ajutoresa le bravalimaten-go andai lumea, ka atunci kana ni mai trăbuna tumen love, te aven primime andăl korturi veșniko. ¹⁰ Kon si ciacio le bukeanța țîine, si ciacio i kolența bare, hai kon nai cinstime le bukeanța țîine, ni va avela cinstime nici le bukeanța bare. ¹¹ Kadea kă kana ni senas ciace le bravalimatența le lumeake, kas va avela les pakeamos andă tumende te del tumen ăl bravalimata ciace? ¹² Hai kana ni senas ciace le bravalimasa avresko, kon va dela tumen bukea save te aven tumare?

¹³ Nici ăk robo ni daștil te slujil kă dui stăpîia, kăci, sau va urola iekhes hai va iubila kolavres, sau va înkearela numa kă iekh hai ni va dela khanci pă koaver. Ni daștin te slujin le Devleske hai i le lovenghe.

Av cinstime angla o Del hai angla ăl manuș!

¹⁴ Ăl fariseia, save iubinas ăl love, așunenas i on saoră bukea kadala hai marenas peske joko lestar. ¹⁵ O Isus phendea lenghe:

— Tume sen kola save roden te sikadeon ciace anglal manuș, dar o Del pringianel tumare ile. So si dikhlo mașkar ăl manuș, o Del urol. ¹⁶ Gi kai te avel o Ioan o Bolitori, le manușan sas len e Kris le Moiseaski hai ăl ramomata le proorocenghe. Dă atunci orde, e laci vestea le thagarimaski le Devlesko vestil pes, hai saorî lumea mardeol te întril andă leste. ¹⁷ Si mai ușuro te nakhel o ceri hai e phuv dă sar te hasaol ăk litera andai Kris le Moiseaski. ¹⁸ Orkon mukel pe romnea hai lel avrea dă romni, trail ande kurvia. Hai kon lel dă romni iekha mukli katar peo rom, trail ande kurvia.

O bravalos hai o Lazăro

¹⁹ Sas ăk manuș bravalos savo hureadeolas andă țoalende kuci hai andă inoste sano, hai andă fiosavo ghes înghearelas ăk viața pherdi veselia hai leske sini sas pherde. ²⁰ Hai sas ăk cioro, kai buciolas Lazăr, savo sas pherdo bube, hai beșelas întinzome telal kă lesko udar. ²¹ Kamelas but te hal anda so perelas katar e sinia le bravaleski. Mai but dă kadiki, ăl giukel avenas hai cearănas leske bube.

²² O cioro mulos hai sas îngheardo katar ăl îngerrea ande angali le Avraamoski ando raio. Mulos i o bravalos, hai sas prahome. ²³ Kana sas ov ando kher

***16:6** O originalo si ăk șăl batos, kai si trin mii hai pangi șala okale.

†**16:7** O originalo si ăk șăl koros, kai si kam 22 000 okale.

le mulengo, andăl kinuri, vazdeas pe iakha opre, hai dikhleas dural le Avraamos hai le Lazăros andă leski angali. ²⁴ Hai dineas mui: «Dade, Avraame, av tut mila mandar hai de drom le Lazăros te kinghearel ando pai peo nai hai te răkoril mîrî cib, kăci nasul sem kinuiime ande iag kadaia!» ²⁵ Dar o Avraam phendeas: «Ciaveea, na bistar kă tu ando timpo ke viațako tu lilean ăl bukea ăl lace, hai o Lazăro lileas kola ăl nasul. Dar akanak ov si kathe mîngîiime hai tu san kinuiime. ²⁶ Pașa sea kadala, mașkar amende hai tumende sas ciutini ăk prăpastia bari, kadea kă kola kai kamenas te nakhen katar tumende ni daștin, nici kodola othar amende.» ²⁷ O bravallo phendeas: «Atunci rughev tut, dade, te des drom le Lazăros ando kher mîră dadesko! ²⁸ Kă si man pangî phral. Te phenel lenghe te avel len grija ta na aresen i on andă kadav than kinuiimasko.» ²⁹ O Avraam dineas anglal: «Si len le Moiseas hai le proorocen, te așunen lendar!» ³⁰ Ov phendeas: «Na, dade Avraame, hai kana dakoniva andal mule giana lende, mukenas pes katar o bezeh hai boldenas pes ko Del.» ³¹ Hai o Avraam phendeas: «Kana ni așunen le Moiseas hai le proorocen, ni va pakeana kear te înviol dakoniva andal mule.»

Na keren avren te keren bezeh!

17 O Isus phendeas pe ucenicenghe:
— Ciaces va avena bukea save va kerena le manușan te keren bezeha, dar vai katar o manuș prin savo aven! ² Afi sas mai mișto anda leste te avel les ăk bar aseavesko phanglo ke kor hai te avel ciudino ando pai, dă sar te kerel iekhes andal țîinoră kadala te kerel bezeh. ³ Kadea kă len seama tumende!

Kana tumaro phral kerel bezeh, mustrosar les! Hai kana fal les nasul, iertisar les! ⁴ Hai kana kerel bezeh kontra kiri iefta drom po ghes, hai iefta drom boldel pes tute hai phenel: «Fal man nasul», trăbul te iertis les.

De amen mai but pakeamos!

⁵ Ăl apostolea phendes le Raieske:

— De amen mai but pakeamos!

⁶ Hai o Rai phendeas:

— Te avelas tumen pakeamos kabor ăk kukin muștareski, phenenas kadala dudoske: «Înkli andai phuv hai plantosao ande marea», hai așunelas tumendar.

So trăbul te kerel ăk robo

⁷ Te phenas kă iekh anda tumende si les ăk robo savo aril sau si le brakheanța. Kana ril pes katar o kîmpo, ni va phenena leske: «Av sigo hai beș ke sinia.» ⁸ Mai sigo va phenena leske: «Ker manghe te hav, ciu keo șorțo hai servisar man gi kana hav hai peav! Pala kodoia daștis te has hai te pes i tu.» ⁹ Oare trăbul te nais ke roboske kă kerdeas so phendean leske? Ni trăbul. ¹⁰ Sa kadea i tume, păce keren sea so poruncisailos tumenghe, te phenen: «Seam robi bimeritosko. Kerdeam so trăbulas te keras.»

O Isus sastearul deș manuș lepratar

¹¹ Kana o Isus gialas karing o Ierusalimo, ghelos pașa o hotaro kai si mașkar e Samaria hai e Galileea. ¹² Kana pașilos te întril andăk gav, malade les deș manuș nasfale lepratar. On beșenas dur, ¹³ hai dines mui zurales:

— Isuse, stăpîne, av tut mila amendar!

¹⁴ Kana dikhlea len o Isus, phendea lenghe:

— Gian hai sikadeon le rașaienghe!

Hai ando timpo so gianas kă rașaia, ujosailles.

¹⁵ Iekh anda lende, kana dikhleas kă si sastearo, risailos, hai mosa baro lăudilas le Devles. ¹⁶ Ciudea pes le mosa ke phuv kă pîrne le Isusoske hai naisardea leske. Ov sas andai Samaria. ¹⁷ O Isus phendeas:
— Ni ujosailles sea ăl deș? Kai si kolaver înia? ¹⁸ Sos-te ni aviles te lăudin le Devles hai numa kadav străiino korkoro avilos?

¹⁹ Hai phendea leske:

— Uști hai telar! Keo pakeamos sasteardea tut.

Kana va avela o thagarimos le Devlesko?

²⁰ Ăl fariseia pușles le Isusos, kana va avela o thagarimos le Devlesko. Ov phendeas lenghe:

— O thagarimos le Devlesko ni avel andăk felo te avel dikhlo. ²¹ Ni va phendola: «Ita, si kate!» sau «Si okote!» Dar așunen, o thagarimos le Devlesko si mașkar tumende.

²² Hai phendeas le ucenicenghe:

— Va avena ghesa kana va kamena te dikhen iekh andal ghesa le Ciaveske le Manușăsko, hai ni va dikhena les. ²³ Va phendeola tumenghe: «Ita, si kate!» sau «Ita, okote si!» Beșen kai sen hai na gian pala lende! ²⁴ Anda kodoia kă kana o Ciavo le Manușăsko va rila pes, ando ghes kodova, va avela sar o fulgero kai strălucil hai luminil katar ăk rig kă aver le ceroski. ²⁵ Dar mai anglal trăbul te suferil but hai te avel dino rigate katar ăl manuș save train akana.

²⁶ Hai sar sas andăl ghesa le Noiaske, kadea va avela i andăl ghesa le Ciaveske le Manuşăsko: ²⁷ hanas, penas, însurinas pes hai mărătinas pes gi ando ghes kana întrisailos o Noia ande korabia. O pai tasadeas e phuv hai distrugisardeas saorăn.

²⁸ Sa kadea si te avel sar sas andăl ghesa le Lotoske: hanas, penas, kinenas, bikinenas, plantonas, zidonas. ²⁹ Dar ando ghes kana înklistos o Lot andai Sodoma, dineas brîşînd iagasa hai pucioasasa anda o ceri hai distrugisardea len saorăn.

³⁰ Sa kadea va avela i ando ghes kana va sikadeola o Ciavo le Manuşăsko. ³¹ Ando ghes kodova, kova savo va avela po akoperiş le kheresko hai va avela les leske lacimata ando kher, ta na del pes tele hai te întril te lel len! Hai kova savo va avela po kîmpo, sa kadea, ta na mai ril pes khere! ³² Na bistren le romnea le Lotoski! ³³ Kon va încerkola te hastravel pi viaţa, va hasarela lan, hai kon va hasarela lan va păstrola lan. ³⁴ Phenav tumenghe kă ande reat kodoia anda dui manuş save va avena andăk pato, iekh va avela lilo, hai koaver va avela muklo. ³⁵ Anda dui giuvlea save măcinina andăk than, iekh va avela lili, hai koiaver va avela mukli.

³⁷ Ăl ucenicea puşle les:

— Kai, Raia?

Hai ov phendea lenghe:

— Kai si o trupo mulo, othe kiden pes ăl vulturi.

O Del va ajutila kolen kai den mui leste

18 O Isus phendeas ăk pilda le ucenicenghe, kaşte sikavel lenghe kă trăbul te rughin pes mereo hai ta na muken pes. ² Phendeas:

— Andăk foro sas ăk krisitori savo katar o Del ni daralas, hai katar ăl manuş ni lagialas. ³ Ando foro kodova sas i ăk phivli savi avelas mereo leste hai phenelas leske: «Ker manghe ciacimos kontra mîră duşmanoski!» ⁴ But timpo ni kamnos, dar pala kodoia gîndisailos: «Kear kana ni darav katar o Del hai katar ăl manuş ni lagiav, ⁵ dar kă e phivli kadaia ni del man pacea, si te kerav lake ciacimos, kaşte na mai avel mereo hai te marel man ko şăro.»

⁶ Atuncia o Rai phendeas:

— Aşunen so phenel o krisitori kai nai ciacio! ⁷ Dar o Del ni va kerela ciacimos le manuşanghe kai alosardea len hai save den mui leste ku ghes ku reat? Va mukela len te ajukearen? ⁸ Phenav tumenghe, si go va kerela lenghe ciacimos. Dar kana va avela o Ciavo le Manuşăsko, va arakhela manuş kai ciun peo pakeamos ando Del?

O vameşo hai o fariseeo

⁹ Othe sas manuş save dikhenas pes ciace hai dikhenas opral kă sea kolaver. O Isus phendea lenghe e pilda kaia:

— ¹⁰ Dui manuş gheles ko Templo te rughin pes. Iekh sas fariseeo, hai koaver vameşo. ¹¹ O fariseeo beşelas andă pîrnende hai începosailos te rughil pes anda peste kadea: «Devla, naiv tuke kă ni sem sar kolaver manuş, save cioren, kai si nasul, kai soven avre romneanţa kai nai lenghe sau kear sar kadav vameşo. ¹² Me pozitiv duvar po kurko hai dav le deşenghi rig anda sea so kîştighiv.» ¹³ O vameşo beşelas dur hai ni îndrăznilas te vazdel pe iakha karing o ceri, dar mardeolas ando kolin hai phenelas: «Devla, av tut mila mandar, o bezehalo!»

¹⁴ Phenav tumenghe kă kana gheles khere, o Del phendeas anda o manuş kadava kă si ciacio, na anda o fariseeo. Kăci orkon vazdel pes, va avela smerime, hai orkon va smerila pes va avela vazdino.

O Isus hai ăl ţinoră

¹⁵ Andine leske i nişte ţinorăn ciuciake, kaşte makel pes lendar. Dar ăl ucenicea, kana dikhles e buki kadaia, mustrosardes kolen kai anenas len. ¹⁶ Dar o Isus dinea mui peste le ţinorăn hai phendeas:

— Muken le ţinorăn te aven mande hai na oprin len! Kă o thagarimos le Devlesko si kolengo save si sar lende. ¹⁷ Ciaces, phenav tumenghe, kă orkon ni primil o thagarimos le Devlesko sar ăk ţiinoro, ni va întrila andă leste.

Mukindos sea intris ando thagarimos le Devlesko

¹⁸ Ăk manuş anavesa puşleas le Isusos:

— Laceia sikaiitorina, so trăbul te kerav kaşte del pes manghe viaţa veşniko?

¹⁹ O Isus phendea leske:

— Soste phenes manghe lacio? Konik nai lacio numa iekh: o Del. ²⁰ Gianes ăl porunci: «Ta na soves giuvleasa kai nai kiri, ta na mudares, ta na ciores, ta na aves ăk martori ohamno, cinstisar ke dades hai ke da!»

²¹ Ov phendeas:

— Sea kadala kerdem len dă kana semas tărno!

²² Kana o Isus aşundeas, phendea leske:

— Mai trăbul te keres ăk buki: bikin sea so si tut, ăl love de len kăl cioră, hai va avela tut ăk komoara andăl ceruri. Pala kodoia av pala mande!

²³ Kana așundeas ov kadala, nasul năkăjisailos, kă sas but bravalo.

²⁴ Kana o Isus dikhleas kă năkăjisailos nasul, phendeas:

— Kabor dă pharo si te întrin ăl bravale ando thagarimos le Devlesko! ²⁵ Kă si mai ușuro te nakhel ăk kămila andal kan le suiake dă sar te întril ăk manuș bravalo ando thagarimos le Devlesko.

²⁶ Kola save așunenas les phendes:

— Atunci kon daștil te avel hastrame?

²⁷ Ov phendeas:

— So ni daștil pes kăl manuș, daștil pes ko Del.

²⁸ Atunci o Petre phendeas:

— Dikh, ame mukleam sea so sas amen hai avileam pala tute.

²⁹ Hai o Isus phendea lenghe:

— Ciaces, phenav tumenghe, kă nai konik savo, anda o thagarimos le Devlesko, mukleas peo kher, sau romni, sau phral, sau dei hai dad, sau ciave, ³⁰ hai ta na primil but mai but ande vremea kadaia, hai ande vremea kai avel, e viața veșniko.

O Isus pale del дума anda peo merimos hai pi învierea

³¹ O Isus lileas rigate le deșuduien hai phendea lenghe:

— Dikhen kă gias ko Ierusalimo, hai sea so ăl pro-rocea ramosarde anda o Ciavo le Manușăsko va kerdeola. ³² Kăci va avela dino andăl vast le neevrenghe hai va batjokorina les, va păkălina les hai va ciungarena les. ³³ Hai păce va biciuiina les, va mudarena les, dar andă le trinengo ghes va înviola.

³⁴ Ăl deșudui ni hakeardes khanci andal bukea kadala, kadav dimos дума sas garado anda lende hai ni gianenas so phenel lenghe.

O sastearimos ăk korăsko anda o Ierihono

³⁵ Kana pașolas o Isus ko Ierihon, ăk koro beșelas pașa o drom hai manghelas. ³⁶ Kana așundeas kă nakhen but manuș, pușleas so si kothe. ³⁷ Phende leske:

— Nakhel o Isus, o nazariteano.

³⁸ Atunci ov dineas mui:

— Isuse, o Ciavo le Davidosko, av tut mila mandar!

³⁹ Kola save gianas anglal hanas pes lesa te aciul, dar ov delas mui i mai zurales:

— O Ciavo le Davidosko, av tut mila mandar!

⁴⁰ O Isus beșlos po than hai poruncisardeas te anen les leste. Kana areslos, o Isus pușlea les:

— ⁴¹ So kames te kerav tuke?

Hai ov phendeas:

— Raia, te dikhav.

⁴² Hai o Isus phendeas leske:

— Dikh! Keo pakeamos sasteardeas tut.

⁴³ Po than, o koro dikhleas hai ghelos pala o Isus, dindos mui kabor dă baro si o Del. Saoro poporo, kana dikhleas e buki kadaia, lăudisardeas le Devles.

O Isus hai o Zakeeo

19 O Isus întrisailos ando Ierihono hai nakhelas anda leste. ² Othe sas ăk manuș po anav Zakeeo. Sas o baro le vameșengo hai sas ăk manuș bravalo. ³ Rodelas te dikhel kon si o Isus, dar andai kauza le bute manușănghe ni daștilas, kă sas țîino. ⁴ Nașlos angle hai uștilos andăk pomo baro kaște dikhel les, kăci othar sas te nakhel. ⁵ Kana o Isus areslos ando than kodova, dikhleas opre hai phendea leske:

— Zakee, de tut sigo tele, kă aghes trăbul te beșav andă keo kher!

⁶ O Zakeeo dinea pes sigo tele hai primisardea les bukuriasa. ⁷ Kana sea dikhles e buki kadaia, pu-puiinas pes hai phendes:

— Ghelos te beșel andăk kher ăk bezehalesko!

⁸ Dar o Zakeeo, beșîndos andă pîrnende, phendeas le Raieske:

— Dikh, Raia, anda sea so si man, epaș dav le cio-răn, hai kana thardem dakanikas daiicesa, va dava les parpale ștar drom mai but!

⁹ O Isus phendea leske:

— Aghes avilis e mîntuirea ando kher kadava, kă i ov si ciavo le Avraamosko. ¹⁰ Kă o Ciavo le Manușăsko avilos te rodel hai te hastravel so si hasardo.

Ăk paramici anda deș robi

¹¹ Ando timpo so on așunenas kadala, o Isus mai phendeas ăk pilda, anda kodoia kă pașolas pașa o Ierusalimo, hai ăl manuș pakeanas kă o thagarimos le Devlesko si te sikadeol kear atunci. ¹² Kadea kă phendeas:

— Ăk manuș andak neamo lacio ghelos andăk them dureardo ăk baro thagar, te avel kerdo thagar pă peo them, hai pala kodoia te ril pes. ¹³ Dineas mui deș anda pe robi, dinea len saorăn pok punga lovența hai phendea lenghe: «Folosin len te keren mai but love gi kana va avava!» ¹⁴ Dar ăl manuș andă lesko them uronas les, hai dines drom niște manuș pala leste te phenen: «Ni kamas ka o manuș kadava te avel thagar pă amende.»

¹⁵ Dar o manuș sas kerdo thagar, hai risailos khere. Dineas drom pala ăl robi, saven dineasas len love, kaște dikhel kabor kerdesas.

¹⁶ O angluno avilos hai phendea leske: «Raia, ke love andines deș drom mai but.» ¹⁷ Ov phendea leske: «Mișto, robo lacio! Kă sanas pakeamasko andăl bu-kea ține, primis autoritatea pă deș foruri!»

¹⁸ Avilos le dongo hai phendeas: «Raia, ke love andines pangi drom mai but.» ¹⁹ Ov phendeas i leske: «I tu va avesa baro pă pangi foruri.»

²⁰ Avilos aver hai phendea leske: «Raia, ita ki punga le lovenghi, savi garadem la învăluime andăk ștergari. ²¹ Gianav kă san ăk manuș aspro hai daraiem tutar: les so nai kiro hai seceris so ni sămănisardean.»

²² Ov phendeas leske: «Robona nasul, va kriso-va tut pala ke vorbe! Gianglean kă sem ăk manuș aspro, kai lav katar ni ciutem hai seceriv so ni semănisardem. ²³ Atunci soste ni ciutean mîră love ke banka, kă afi lilemas len dobîndasa kana avilemas parpale?»

²⁴ Pala kodoia phendeas kolenghe kai beșenas pașa leste: «Len ăl love lestar hai den len koleske kai andeas deș drom mai but!»

²⁵ On phende leske: «Raia, les si les deș drom mai but love.» ²⁶ Ov phendeas: «Phenav tumenghe kă koles kai si les, va dela pes leske, dar katar kova kai nai les, va lela pes kear i so si les. ²⁷ Kabor anda mîră dușmaia, save ni kamnes te avav thagar pă lende, anen len kate hai mudaren len angla mandel!»

O Isus sikavel ko Templo

(19:28–21:38)

O Isus întril ando Ierusalimo

²⁸ Pala so phendeas kadala, o Isus ghelos anglal hai uștelas karing o Ierusalimo. ²⁹ Kana pașilos katar o Betfaghe hai katar e Betania, ko plai kai buciol le Măslinengo, dineas drom dui anda pe ucenicea ³⁰ phenindos:

— Gian ando gav kai si angla tumende! Kana va întrina andă leste, va arakhena ăk hărăro phanglo, pă savo ni uștilos koniva nici ăk data. Putren les hai anen les kate! ³¹ Hai kana va pucena tumen dakoni-va: «Soste putren les?», te phenen leske kadea: «Kă le Raies si les nevoia lestar.»

³² Kola kai sas dine drom gheles hai arakhles kadea sar phendeas o Isus. ³³ Ando timpo so putrenas le hărăros, leske stăpîia phende lenghe:

— Soste putren le hărăros?

³⁴ On dines anglal:

— Le Raies si les nevoia lestar.

³⁵ Hai andines le hărăros ko Isus, ciutes pe țeale po hărăro hai ciutes le Isusos pă leste. ³⁶ Ando timpo so gialas o Isus, ăl manuș ciunas pe țeale po drom. ³⁷ Hai kana pașilos katar o Ierusalimo, katar mukelas pes poa plai le Măslinengo, saoră ucenicea kidine, pherde bukuria, începosailles te lăudin le Devles glasosa zuralo anda saoră minuni save dikhle len. ³⁸ Phenenas:

— Binekuvintime si o thagar, savo avel ando anav le Raiesko!^e Pacea ando ceri hai slava le Devleski, ando baro ceri!

³⁹ Niște fariseia andal manuș kidine phendes le Isusoske:

— Sikaiitorina, mustrosar ke ucenicen!

⁴⁰ Dar ov dineas anglal:

— Phenav tumenghe, kana on va aciona, ăl bar va dena mui.

O Isus rovel anda o Ierusalimo

⁴¹ Kana pașilos katar o foro hai dikhlea les, o Isus ru-ias anda leste ⁴² hai phendeas:

— Te afi pringiandeanas i tu ando ghes kadava ăl bukea kai daștinas te den tut e pacea! Dar akanak si garade katar ke iakha. ⁴³ Kăci va avena pă tute ghesa, kana ke dușmaia va înkonjurina tut ăk zidosa, va phandena tut anda saoră riga hai va kidena tut koratar. ⁴⁴ Va kerena tut iekh le phuiasa, tut hai ke manușan. Ni va mukena andă tute bar pă barăste, kă ni pringiandean kă o Del avilos tute akanak!

O Isus înkalavel kolen kai bikinenas ko Templo

⁴⁵ Atunci întrisailos ande bar le Temploski hai începosailos te înkalavel kolen kai bikinenas andă late. ⁴⁶ Phendea lenghe:

— Si ramome: «Muro kher va avela ăk kher rughi-masko.»^f Dar tume kerden les ăk peștera tîlharenghi!^g

⁴⁷ O Isus sikavelas ande bar le Temploski andă fio-savo ghes. Hai ăl bare rașaia, ăl sikaiitorea le Krisake hai ăl phure le poporoske rodenas te mudaren les,

^e19:38 Salmi 118:25-26; Luka 13:35; Ioan 12:13   ^f19:46 Isaia 56:7   ^g19:46 Ieremia 7:11

⁴⁸ dar ni gianenas sar te keren, kă saoro poporo în-keardonas pala leste aşundindos les.

Katar avel e autoritatea le Isusoski?

20 Andăk ghes, kana o Isus sikavelas le poporos hai phenelas e vestea e laci ande bar le Temploski, aviles ăl bare raşaia hai ăl sikaiitorea le Krisake le phurenţa ² hai phende leske:

— Phen amenghe, so autoritateasa keres kadal bukea hai kon dea tut kadai autoritatea?

³ Ov dinea len anglal:

— I me si te puciv tumen daiicii. Phenen manghe:

⁴ O bolimos le Ioanosko avelas anda o ceri sau katar ăl manuş?

⁵ On dines дума маşkar peste:

— Kana phenasa: katar o Del, va phenela: «Atunci soste ni pakeaien les?» ⁶ Hai kana phenasa: katar ăl manuş, saoro poporo va mudarena amen barănţa, kăci on pakean ciaces kă o Ioan sas ăk prooroko.

⁷ Hai phendes kă ni gianen katar avelas. ⁸ O Isus phendea lenghe:

— Nici me nai te phenav tumenghe so autoritateasa kerav kadal bukea.

O Ciavo si dino drom hai si mudardo

⁹ Hai începosailos te phenel le poporoske e pilda kadaia:

— Ăk manuş ciuteas ăk rez, înkirisardea lan kă nişte fermierea hai teleardeas anda but timpo. ¹⁰ Ko timpo le kidimasko le drakhako, dineas drom ăk robo kăl fermierea, kaşte den les leski rig andai drakh. Dar on marde les hai dine les drom parpale bi khancesko. ¹¹ O manuş mai dineas drom aver robo. On mardes i kadales, phiradiles nasul lesa hai dine les drom parpale bi khancesko. ¹² Mai dineas drom înkă ăk robo, le trinengo. On rănisardes i kodoles hai ciude les avri.

¹³ O stăpîno le rezako phendeas: «So te kerav? Si te dav drom mîră ciaves kai iubiv les. Daştıla pes, les te respektin les.» ¹⁴ Dar kana dikhle les, ăl fermierea dine pes дума маşkar peste: «Kadava si o moştentori. Te mudaras les, ka e moştentirea te avel amari!» ¹⁵ Înkalade les avri andai rez hai mudarde les.

Akanak so va kerela lenghe o stăpîno le rezako? ¹⁶ Va avela, va mudarela le fermieren kodolen, hai e rez va dela lan avrenghe.

Kana on aşundes kadal vorbe, phendes:

— Ta na kerdeol iekh sar kadaia!

¹⁷ Dar o Isus dikhleas pă lende hai phendeas:

— Atunci sar hakeardeon ăl vorbe save sas ramome:

«O bar savo ăl zidarea hotărîsarde kă nai lacio anda lende,

areslos te avel o bar o mai lacio?»^h

¹⁸ O manuş savo perel po bar kadava, va avela kerdo kotora, hai pă savo manuş va perela ov, va înkhearela les.

Ăl phure hai ăl sikaiitorea le Krisake ni daştisailles te astaren le vorbenţa le Isusos

¹⁹ Ăl sikaiitorea le Krisake hai ăl bare raşaia rodenas kear atunci te ciun o vast pă leste, kă gianenas kă o Isus phendeas e pilda kadaia kontra lenghi. Dar daranas katar o poporo. ²⁰ Hai începosailles te pîndin le Isusos. Dines drom nişte iskoade save kerdonas kă si manuş ciace, kaşte astaren le Isusos phenindos daiicii greşime, hai te den les po vast le guvernatoresko.

²¹ Ăl iskoade puşle les:

— Sikaiitorina, gianas kă so phenes hai so sikaves si ciacimos hai kă ni dikhes ko mui le manuşăsko hai sikaves len o ciacimos anda o drom le Devlesko. ²² Si mişto te pokinas taxe le mai bare thagareske sau nai?

²³ O Isus giangleas kă kamen te tharen les hai phendea lenghe:

— ²⁴ Sikaven manghe ăk bano! Kasko mui hai anav si pă leste?

On phendes:

— Le cezaroske.

²⁵ Hai ov phendeas:

— Atunci den le cezaros so si le cezarosko hai le Devles so si le Devlesko!

²⁶ Ni daştisailles te astaren les le vorbasa angla o poporo, hai aciles anda o mui, mirime sar dineas ov anglal.

Ăl sadukeia kamen te astaren le Isusos le pucimasa andai învierea

²⁷ Pala kodoia nişte sadukeia, save phenen kă ăl manuş ni învion, aviles ko Isus hai puşle les:

— ²⁸ Sikaiitorina, dikh, o Moisea ramosardea amenghe: «Kana merel o phral dakanikasko, hai sas les romni dar nas les ciave, lesko phral te lel leske romnea hai te kerel ciave anda lesko phral kai si mullo.»ⁱ ²⁹ Sas ăk data iefta phral. O baro însurisailos hai mulos fără te avel les ciave. ³⁰ Hai sa kadea le dui-

^h20:17 Salmi 118:22   ⁱ20:28 Deuteronomo 25:5

engo. ³¹ Hai i le trinengo lilea lan dă romni, hai sa kadea sea ăl iefta. Mules hai ni mukles ciave. ³² Pala lende i e romni mulis. ³³ Kadea kă kaski romni va avela oi ke învierea? Kă sea ăl iefta înkearde lan dă romni.

³⁴ O Isus phendea lenghe:

— Ăl manuș dă aghesara însurin pes hai măritin pes; ³⁵ dar kola save va avena arakhade vredniko ka o Del te înviol len andal mule hai te avel len rig ande lumea kai avel, nici ni va însurila pes, nici ni va măritina pes. ³⁶ Kăci nici ni va daștina te meren, kă va avena sar ăl îngerea. Si ciave le Devleske, kă si ciave le înviereake. ³⁷ Atunci kana das дума andai învierea, i o Moisea sikadea kă ăl mule si înviome, kana ramosardeas anda o stufișo kai phabolas: phendeas kă o Rai si «o Del le Avraamosko, o Del le Isakosko hai o Del le Iakovosko»^j ³⁸ Hai o Del nai o Del le mulengo, hai si o Del le giuvindengo, kă anda leste sea train.

³⁹ Dui-trin andal sikaiitorea le Krisake dines anglal:

— Sikaiitorina, mișto phendean.

⁴⁰ Kă ni mai îndrăzninas te mai pucen les khanci.

Kasko ciavo si o thagar dino drom katar o Del?

⁴¹ O Isus phendea lenghe:

— Sar phenen ăl manuș kă o thagar katar o Del si o ciavo le Davidosko? ⁴² Kăci kear o David phenel ando lil le Salmengo: «O Rai phendeas mîră raieske: ‘Beș kă mîrî ciacii ⁴³ gi kana va ciava ke dușmaien sar ăk skăunelo pă save hodinis ke pîrne!’ »^k ⁴⁴ Kadea kă o David phenel leske rai. Atunci sar si o ciavo le Davidosko?

⁴⁵ Ando timpo so așunenas saoră manuș, ov phendeas pe ucenicenghe:

— ⁴⁶ Ferin tumen katar ăl sikaiitorea le Krisake, sa-ven placiol len te plimbon pes andă hainende lungi hai save iubin ka ăl manuș te sikaven lenghe resppekto andăl piațe, hai te den pes lenghe ăl skaunea anglal andăl sinagogi hai ăl thana anglune kăl sini! ⁴⁷ Hai han ăl khera le phivleanghe, hai kerdeon kă keren rugăciuni bare. Ăl manuș kadala kai si ăl sikaiitorea le Krisake va lena e mai phari pedeapsa.

Ăl love le phivleake

21 O Isus vazdeas pe iakha hai dikhleas le bravalen ciutindos pe daruri ande visteria le

Temploski. ² Hai dikhleas i ăk phivlea ciorî ciutindos othe dui pareți. ³ Hai phendeas:

— Ciaces, phenav tumenghe: kadaia phivli ciorî ciuteas mai but dă sar sea kolaver, ⁴ kă sea kadala ciutes anda so sas len opral. Dar oi ciuteas anda peo ciorîmos, sea so sas lan kaște trail.

Ăl phare timpuri kai va avena

⁵ Ando timpo so niște manuș denas дума anda o Templo, kă sas șukar hureado barănta skumpo hai darurența dine anda o Del, o Isus phendeas:

— ⁶ So dikhen akanak – si te avel o timpo kana ni va aciola bar pă barăste ta na avel pherado dușmaendar.

⁷ On pușle les:

— Sikaiitorina, kana va kerdeona pes sea kadal bukea? Hai savo va avela o semno kai va sikavela kă si te kerdeon kadala bukea?

⁸ O Isus phendeas:

— Avel tumen grija ta na tharel tumen dakoniva! Kă but si te aven andă muro anav hai va phenena: «Me sem o thagar dino drom katar o Del» hai «O timpo si pașă!» Ta na len tumen pala lende! ⁹ Kana va așunena anda războiende hai răscoalende, ta na daran, kă mai anglal trăbul te kerdeon kadala bukea. Dar o sfîrșito nai imedime.

¹⁰ Pala kodoia phendea lenghe:

— Poporea va uștena kontra avre poporenghe, hai thagarimata kontra avre thagarimatenghe. ¹¹ Va avela bare izdraimata phuiake, hai andak than andă aver than, bokh hai nasfalimata. Va kerdeola bukea daraiimaske hai va avena bare semnea ando ceri.

¹² Dar mai anglal dă sea kadala, andai kauza mîră anaveski va ciuna o vast pă tumende hai va rode-na te keren tumenghe numa nasul. Va dena tumen andăl vast le sinagogheanghe, va ciudena tumen andăl temnițe, va înghearena tumen angla ăl thagara hai angla ăl guvernatoarea. ¹³ Dar kadala bukea va kerdeona tumenghe kaște aven martorea. ¹⁴ Kadea kă hotărîn tume ta na gîndin tumen mai anglal so va phenena kaște apărin tumen! ¹⁵ Kă va dava tumen vorbe hai goghi savenghe tumare dușmaia ni va daștina te den anglal. ¹⁶ Va avena dine andă lenghe vast kear katar tumare dada, tumare phral, tumare neamuri hai tumare amal, hai aver anda tumende va mudarena. ¹⁷ Andai kauza mîră anaveski sea va uro-na tumen. ¹⁸ Dar nici ăk bal anda tumaro șăro ni va

hasaola tumenghe. ¹⁹ Prin tumari răbdarea va has-travena tumare sufletea.

²⁰ Kana va dikhena kă o Ierusalimo si înkonjurime armatendar, te gianen kă paşol o timpo kana va ave-la distrugime. ²¹ Atunci, kola andai Iudeea te naşăn pâl plaia, kola anda o Ierusalimo te înklen anda leste, hai kola kai si avri anda o foro ta na întrin andă leste, ²² kă kodola va avena ghesa andă save o Del va pedepsila kaşte kerdeol sea so si ramome! ²³ Vai katar ăl giuvlea save va avena khamnea hai katar kola save den ciucii andă ghesa kodola! Kă po them va avena timpuri phare hai va holeaola pes po poporo kadava. ²⁴ Aver manuş va avena mudarde katar e sabia, aver va avena lile prizonerea hai înghearde andă saoră thema, hai o Ierusalimo va avela uşteado andă pîrne katar aver poporea, gi kana va nakhela e vremea le poporenghi.

²⁵ Va avela semnea ando kham, ando cionot hai andă stele. Hai pe phuv ăl poporea va avena andă dukha. Ăl mări va tulburina pes hai va urleana, hai ăl manuş ni va gianena so te keren. ²⁶ Ăl manuş va merena daratar ajukearindos so va kerdeola pe phuv, kăci sea so si baro ando ceri va izdrala. ²⁷ Atunci va dikhena le Ciaves le Manuşăsko avindos pāk noro zuralimasa hai bare slavasa. ²⁸ Kana va începona te kerdeon kadal bukea, orton tumen hai vazden tumare şăre, kăci tumaro hastraiimos paşol!

²⁹ Hai phendea lenghe ăk pilda:

— Dikhen o smokino hai saoră dafia! ³⁰ Kana dikhen kă den lenghe patrea, gianen kă o milai si paşă. ³¹ Sa kadea, kana dikhen kă kerdeon ăl bukea kadala, te gianen kă o thagarimos le Devlesko si paşă. ³² Ciaces, phenav tumenghe, kă ni va merena saoră manuş save train akana, gi kana va kerdeona saoră bukea kadala. ³³ O ceri hai e phuv va nakhena, dar mîră vorbe ni va nakhena nici ăk data.

³⁴ Len tumari seama, hai na muken tumare ile te phareon petrecerendar hai matimastar, hai le grijatar kadal viaţaki hai kadea o ghes kodova te avel pă tumende fără te ajukearen, ³⁵ sar ăk kapkana. Kăci o ghes kodova va avela pă saoră save beşen pă saorî phuv. ³⁶ Dar te len seama saoro timpo hai te rughin tumen, te daştin te hastran katar saoră bukea kadala save va avena, hai te daştin te beşen le şăresa opre angla o Ciavo le Manuşăsko!

³⁷ O ghes, o Isus sikavelas ande bar le Templosko, hai e reat gialas hai nakhavelas lan po plai savo buciol le Măşlinengo. ³⁸ Hai detehara andai reat saoro poporo avelas leste ko Templo, kaşte aşunen les.

O merimos le Isusosko

(22:1–23:56)

Ko baro ghes le Nakhimasko o Isus hal ke sinia pe ucenicenţa

O Iuda kamel te bikinel le Isusos

22 Paşolas o timpo anda o ghes o baro le Azimengo, kai buciolas o ghes o baro le Nakhimasko. ² Ăl bare raşaiia hai ăl sikaiitorea le Krisakerodenas sar te mudaren le Isusos, kă daranas katar ăl manuş. ³ O Satana întrisailos ando Iuda, kai buciolas Iskarioteano, iekh andal deşudui. ⁴ O Iuda ghelos hai dineas duma le bare raşaienţa hai le kăpitaenţa le gărzenghe le Temploske sar te del le Isusos andă lenghe vast. ⁵ On bukurisailos hai sas dă akord te den les love. ⁶ Ov sas dă akord, hai rodelas ăk timpo lacio te del le Isusos andă lenghe vast, kana ăl but manuş nai lesa.

Kai daştin te hal o Isus e sinia le bare gheseski?

⁷ Avilos o ghes o baro le Azimengo kana trăbular jertfime o mielo anda o ghes o baro le Nakhimasko. ⁸ O Isus dineas drom le Petres hai le Ioanos hai phendea lenghe:

— Gian hai pregătin e sinia le bare gheseski le Nakhimasko anda amende, kaşte has!

⁹ On phendes leske:

— Kai kames te pregătis lan?

¹⁰ Ov phendeas:

— Dikhen, kana va întrina ando foro, va malavena ăk manuş kai înghearde ăk ulciori paiesa. Gian pala leste ando kher kai întril ¹¹ hai phenen le stăpînoske le kheresko:

— O sikaiitori pucel tut: «Kai si e hodaia e laci andă savi te hav e sinia le bare gheseski le Nakhimasko mîră ucenicenţa?» ¹² Hai si te sikavel tumenghe ăk hodaia bari laciardi opre. Othe te pregătin e sinia!

¹³ On teleardes hai arakhles kadea sar phendeas ov. Hai pregătisardes e sinia le bare gheseski le Nakhimasko.

Sar începosailis e cina le Raieski

¹⁴ Kana avilos o timpo, o Isus hai ăl apostolea beşles ke sinia. ¹⁵ Ov phendea lenghe:

— Kadiki dă but kamnem te hav kadai sinia le bare gheseski le Nakhimasko tumenţa anglal gi kai te suferiv! ¹⁶ Kă phenav tumenghe kă dakanara angle

nai te mai hav lan, gi kana ni va avela o ciacio ghes o baro le Nakhimasko ando thagarimos le Devlesko.

¹⁷ Lileas äk paharo, naiisardeas le Devleske hai phendeas:

— Len o paharo kadava hai hulaven les maşkar tumende, ¹⁸ kăci phenav tumenghe kă dakanara angle nai te mai peav mol, gi kana ni va avela o thagarimos le Devlesko.

¹⁹ Pala kodoia lileas marno, naiisardeas le Devleske, phaglea les hai dinea les lenghe phenindos:

— Kadava si muro trupo savo del pes anda tumende. Keren kadai buki te anen tumenghe goghi mandar!

²⁰ Păce hales, lileas i o paharo hai phendeas:

— Kadai mol si o phanglimos o nevo, kerdo mîră ratesa savo ciordeol anda tumende. ²¹ Dar ita kă o vast kodol manuşăsko kai va bikinela man si manţa ke sinia. ²² O Ciavo le Manuşăsko va giala te merel pala sar plănuisardeas o Del. Dar vai katar o manuş kodova savo va bikinela les!

²³ On începosailles te pucen pes maşkar peste, savo anda lende va kerela kadai buki.

Kon si o mai baro

²⁴ Hai äl apostolea începosailles te han pes, savo anda lende si o mai baro. ²⁵ O Isus phendea lenghe:

— Äl thagara andai lumea stăpînin păl manuş. Kola kai si len autoritatea pă lende placiol len te bucion „kola kai keren mişto”. ²⁶ Tume ta na aven kadea! Hai o mai baro maşkar tumende te avel sar o mai ũino, hai kova savo si kondukători, te avel sar kova kai slujil. ²⁷ Kăci kon si mai baro: kon beşel ke sinia sau kon slujil? Nai kova kai beşel ke sinia? Hai me, andă tumaro maşkar, sem sar kova kai slujil. ²⁸ Tume sen kola kai beşlen paşa mande andă saoră nekazuri mîră. ²⁹ Hai sar muro Dad phendea manghe: «Av thagar manţa», i me phenav tumenghe: «Aven thagara manţa», ³⁰ kaşte han hai te pen kă mîrî sinia andă muro thagarimos, hai te beşen păl skauia le thagarenghe, kaşte krison le deşudon neamuren le Israeloske.

O Petre va phenela kă ni pringianel le Isusos

— ³¹ Simone, Simone, dikh, o Satana mangleas te ucianel tumen sar le ghives. ³² Dar me rughisailen anda tute, ta na hasares keo pakeamos. Hai, păce boldesa tut mande, te zureares ke phralen!

³³ O Petre phendea leske:

— Raia, sem gata te avav phandado tusa, hai kear te merav andăk than tusa!

³⁴ Hai o Isus phendea leske:

— Petre, phenav tuke kă ni va ghilabela aghes o başno, gi kana ni va phenesa trin drom kă ni pringianes man.

Te aven gata andal timpuri phare

³⁵ Pala kodoia phendea lenghe:

— Kana dinem tumen drom bi lovengo, bi traistea-ko hai bi poghimasko, înghearden lipsa daiiceski!¹

On phendes:

— Khancestar.

³⁶ Hai ov phendea lenghe:

— Dar akanak kana si tumen love sau äk traista, len len tumenţa, hai kas nai les sabia te bikinel pi haina hai te kinel peske! ³⁷ Kă phenav tumenghe kă trăbul te kerdeol manţa so si ramome: «Sas dikhlo sar äk manuş nasul bi krisako». ^m Ciaces, so si ramome anda mande si gata te kerdeol pes.

³⁸ On phendes:

— Raia, dikh, kate si dui săbii.

Hai ov phendea lenghe:

— Aresel!

O Isus rughil pes korkoro po Plai le Măslinengo

³⁹ Hai o Isus înklistos anda o foro hai ghelos po Plai le Măslinengo sar gialas dă obicei. Leske ucenicea ghesles pala leste. ⁴⁰ Kana areslos othe, phendea lenghe:

— Rughin tumen, ta na peren ande ispita!

⁴¹ Hai ov durilos lendar sar kăk ciudimos barăsko, dineas kocea hai începosailos te rughil pes:

— ⁴² Dade, kana kames, le o paharo kadava mandar! Dar te kerdeol ki voia, na mîrî!

⁴³ Atunci sikadilos leske äk îngero anda o ceri, kaşte zurearel les. ⁴⁴ O Isus suferilas but andă peo ilo, hai începosailos te rughil pes i mai but. Leski transpiraţia perelas pe phuv sar pikături rateske. ⁴⁵ Păce rughisailos, uştilos hai avilos kăl ucenicea, arakhlea len sute kabor dă trişti sas ⁴⁶ hai phendea lenghe:

— Soste soven? Uşten hai rughin tumen, kaşte na peren ande ispita!

O Isus si astardo

⁴⁷ Ando timpo so ov înkă delas duma, ita kă but manuş aviles. Kova kai buciolas Iuda, iekh andal de-

şudui, gialas angla lende. Paşilos paşa o Isus kaşte ciumidel les.⁴⁸ Hai o Isus phendea leske:

— Iuda, âk ciumidimasa bikines le Ciaves le Manuşăsko?

⁴⁹ Kola kai sas le Isusosa, dikhles so avelas te kerdeol hai phendes:

— Raia, te das dab le sabiasa?

⁵⁰ Hai iekh anda lende dineas dab le robos le bare raşaiieso hai cindeas lesko kan o ciacio.⁵¹ Dar o Isus phendeas:

— Oprin tumen!

Hai maklea pes katar o kan kodol manuşăsko hai sasteardea les.⁵² Pala kodoia o Isus phendeas le bare raşaienghe, le kăpitaenghe le gărzenghe katar o Templo hai le phurenghe, save avilesas kontra leski:

— Înklisten pala mande sar pala âk tîlhari, săbi-enţa hai rovleanţa?⁵³ Semas tumentă andă saoră ghesa ando Templo, hai ni ciuten o vast pă mande. Dar kadava si tumaro ciaso hai e vremea kana stăpînil o întuneariko.

O Isus si krisime

O Petre phenel kă ni pringianel le Isusos

⁵⁴ Păce ciute o vast po Isus, lile les hai înghearde les ando kher le bare raşaiieso. O Petre gialas mai dural pala leste.⁵⁵ Kerdes âk iag ando maşkar le bareako hai beşles tele paşa late. O Petre beşlos maşkar lende.⁵⁶ Âk slujnika dikhlea les sar beşelas ke lumina le iagaki, dikhleas mişto pă leste hai phendeas:

— I kadava sas lesa.

⁵⁷ Dar o Petre phendeas ni:

— Giuvlie, ni pringianav les.

⁵⁸ Âk ţira mai tîrzio aver dakoniva dikhlea les hai phendeas:

— I tu san iekh anda lende.

Hai o Petre phendeas:

— Manuşana, ni sem.

⁵⁹ Kam pala âk ciaso, aver phenelas sa kodoi buki:

— Ciaces, i kadav manuş sas lesa, kă i ov si galileeano.

⁶⁰ O Petre dineas anglal:

— Manuşana, ni gianav so phenes.

Kear ando timpo kodova, kana ov înkă delas duma, ghilabadeas o başno.⁶¹ O Rai boldineailos hai dikhleas po Petre. Hai o Petre andinea peske goghi ke vorba kai phendeasas lan leske o Rai: „Aghes ni va ghilabela o başno, gi kana va phenesa trin drom kă

ni pringianes man.”⁶² Atunci înklistos avri hai dukhasa ruias.

O Isus si batjokorime

⁶³ Âl manuş kai păzinas le Isusos începosailles te maren peske joko lestar hai te den les dab.⁶⁴ Phangle les kăl iakha hai pucenas les:

— Proorocisar, kon dinea tut dab?

⁶⁵ Hai phenenas kontra leski but aver hule.

O Isus anglai kris le evreenghi

⁶⁶ Kana parnilos, âl phure le poporoske (âl bare raşaiia hai âl sikaiitorea le Krisake) kidineailles andăk than hai îngheardes le Isusos andă lenghi kris.

⁶⁷ Phende leske:

— Phen amenghe kana tu san o thagar dino drom katar o Del!

O Isus phendea lenghe:

— Kana phenava tumenghe, sa nai te pakean,⁶⁸ hai kana va puciava tumen, ni va dena man anglal.⁶⁹ Dar dakanara angle, o Ciavo le Manuşăsko va beşela ke ciacii le Devleski o mai zuralo.ⁿ

⁷⁰ Sea phendes:

— Kadea kă tu san o Ciavo le Devlesko?

Hai ov phendea lenghe:

— Kadea sar tume phenen, me sem.

⁷¹ On phendes:

— So nevoia mai si amen mărturiatar? Kear ame aşundeam anda lesko mui!

O Isus angla o Pilat

23 Uştiles ku sea hai îngheardes le Isusos angla o Pilat.² Hai începosailles te den duma iagasa kontra leski:

— Kadal manuşăsar arakhleam les kai sikavel amare poporos âk drom kai nai lacio. Phenel ta na pokinas taxe le bare thagareske hai phenel kă ov si thagar, o thagar dino drom katar o Del.

³ O Pilat puşlea les:

— San tu o thagar le evreengo?

O Isus dinea les anglal:

— Kadea sar phenes tu.

⁴ O Pilat phendeas le bare raşaienghe hai le bute manuşănghe kidine:

— Me ni arakhav nici âk doş ando manuş kadava.

⁵ Dar on mai but stăruinas hai phenenas:

— Aţţol o poporo pe sikaiimasa andă saorî Iudeea. Începosailos ande Galileea hai areslos gi kate.

ⁿ22:69 Salmi 110:1

O Isus angla o Irod

⁶ Kana o Pilat aşundeas andai Galileea, puşleas kana o Isus si galileeano. ⁷ Hai kana aşundeas kã si anda o thagarimos le Irodosko, dinea les drom ko Irod, savo andãl ghesa kodola sas i ov ando Ierusalimo. ⁸ Kana o Irod dikhleas le Isusos, but bukurisailos, kã dãmunt kamelas te dikhel les, kãci aşundeasas anda leste hai sperilas te dikhel dak minunea kerdi lestar. ⁹ Puşlea les but pucimata, dar o Isus ni dinea les khanci anglal. ¹⁰ Æl bare raşaiia hai æl sikaiitorea le Krisake beşenas othe hai iagasa denas duma kontra leski. ¹¹ O Irod pe soldaţenţa nasul phiradiles lesa hai pãce marde peske joko lestar hai hureade les æk hainasa thagareski, dine les drom palpale ko Pilat. ¹² Ando ghes kodova, o Irod hai o Pilat kerdineailos amal iekh avresa, kã mai anglal sas duşmaia.

O Pilat kamel te del o drom
le Isusosko, dar si leske dar

¹³ O Pilat kideas le bare raşaien, le mai baren hai le poporos ¹⁴ hai phendea lenghe:

— Anden angla mande kadal manuşs sar iekhes kai sikavel le poporoske æk drom kai nai lacio. Hai ita kã puşlem les kate, angla tumende, hai ni arakhlem les doşalo katar æl bukea anda save phenden kontra leski. ¹⁵ Nici o Irod ni arakhlea les doşalo, kãci dinea les amenghe drom parpale. Pala sar dikhen, ni kerdeas khanci kaşte mudaras les. ¹⁶ Kadea kã, pãce ciava te maren les, va mukava les te telearel.

¹⁷ (Kã fiosavo ghes baro le Nakhimasko, o Pilat trãbulas te del o drom æk phandadesko.)* ¹⁸ Dar saorã manuş dine mui:

— Mudar kadal manuşs hai anda amende de o drom le Barabasko!

¹⁹ Kadava sas phandado kã sas andãk rãskoala ando foro hai kã mudardeas dakanikas. ²⁰ O Pilat pale dinea lenghe duma, kã kamelas te del o drom le Isusosko. ²¹ Dar on denas mui:

— Rãstignisar les, rãstignisar les!

²² O Pilat phendea lenghe i le trinengo drom:

— Dar so nasul kerdeas? Me ni arakhlem andã leste nici æk doş kaşte merel. Kadea kã pãce ciava te maren les, va mukava les te telearel.

²³ Dar on sea zbãrînas ando mui o zuralo manghingos ka o Isus te avel rãstignime. Hai zbãrîsardes kadiki dã zurales kã ²⁴ o Pilat hotãrîsardeas te kerdeol pes so mangles. ²⁵ Dineas o drom le manuşsko kai sas phandado kã sas andãk rãskoala hai kã mudardeasas dakanikas, hai saves manghenas les on. Dar le Isusos dinea les andã lenghe vast, kaşte keren leske so kamen.

O merimos le Isusosko

O drom kai înghearelas ko truşul

²⁶ Ando timpo so înghearenas les te rãstignin les, ciutes o vast po Simon, æk manuş anda o foro Cirena, savo avelas katar o kîmpo, hai ciute leske o truşul pãl zeea te înghearel les pala o Isus. ²⁷ But manuş gianas pala o Isus, hai giuvlea save jãlinas les hai rovenas les. ²⁸ O Isus boldineailos karing lende hai phendeas:

— Ceea le Ierusalimoske, na roven man man, hai roven anda tumende hai anda tumare ciave! ²⁹ Kã dikhen, va avena ghesa kana va phendeola pes: «Bah-talea si æl giuvlea save ni daştin te avel len ciave, æl giuvlea save ni kerdes hai ni dines ciucii! ³⁰ Atunci æl manuş va începona te phenen le munţenghe: ‘Peren pã amende!’, hai va phenena le plaienghe: ‘Uciaren amen!’^o» ³¹ Kãci kana kerdeon pes kadal bukea le da-finoste zeleno, so va kerdeola le şukeske?^p

†

E rãstignirea le Isusoski

³² Înghearenas i dui manuş kai kerdes nasul, te aven mudarde lesa. ³³ Kana aresles ko than kai buciolas „O Kokalo le Şãresko”, rãstignisardes othe le Isusos hai le manuşãn kai kerdes nasul: iekh ke ciacii, hai iekh ke stîngo. ³⁴ O Isus phenelas:

— Dade, iertisar len, kã ni gianen so keren!

Æl soldaţea dines le zalosa anda leske haine hai hulade len maşkar peste. ³⁵ O poporo beşelas othe hai dikhelas. Æl bare le poporoske marenas peske joko katar o Isus:

— Avren hastradeas; te hastravel pes, kana ov si o thagar dino drom katar o Del, saves alosardea les!

³⁶ I æl soldaţea asanas lestar: paşonas, denas les mol şukli ³⁷ hai phenenas leske:

— Kana tu san o thagar le evreengo, hastra!

***23:17** So si andãl paranteze (o verseto 17), ni arakhadol andã saorã manuskrisea purane.

†**23:31** O originalo mai daştin te hakeardeol: „Kãci kana kerdeon pes kadal bukea le kaştisa kingo, so va kerdeola koleske şuko?”

°**23:30** Osea 10:8   †**23:31** Luka 3:9; Ioan 15:6

³⁸ Opral pa leste sas ramome: „Kadava si o thagar le evreengo.” ³⁹ Iekh andal dui manuș kai kerde nasul hai sas răstignime, delas duma leski kontra:

— Ni san tu o thagar dino drom katar o Del? Hastra tu, hai hastra amen i amen!

⁴⁰ Dar koaver mustrosardea les:

— Ni daras katar o Del, kă sanas kondamnime te meres, sar leste? ⁴¹ Hai anda amende si ciacimos, kă primis so meritis anda so kerdeam. Dar o manuș kadava ni kerdeas khanci nasul.

⁴² Hai phendeas:

— Isuse, na bistar man kana va avela keo thagarimos!

⁴³ O Isus dineas anglal:

— Phenav tuke ciaces kă aghes va avesa manța ando raio.

O Isus merel

⁴⁴ Sas kăl deșudui o ghes, kana kerdilos tuneरिको andă saoro them, gi kăl trin pala ăl deșudui, ⁴⁵ hai o kham ni mai luminilas. E perdeaua andral anda o Templo cindineailis andă dui. ⁴⁶ O Isus dineas mui zurales:

— Dade, andă ke vast dav muro duho!

Hai kana phendeas kadal vorbe, mulos.

⁴⁷ Kana o komandanto dikhleas so kerdineailos, slăvisardeas le Devles:

— Ciaces, o manuș kadava sas ciacio!

⁴⁸ Hai saoră manuș kai kidineailis te dikhen e răstignirea, kana dikhles so kerdineailos, gheles khere hai marenas pes ando kolin. ⁴⁹ Saoră pringiande le Isusoske hai ăl giuvlea kai aviles lesa andai Galileea beșenas dur hai vardinas.

O prahomos le Isusosko

⁵⁰ Sas ăk manuș kai buciolas Iosif, andai Arimateea, ăk foro andai Iudeea, kai sas ando konsilo le evreengo, manuș lacio hai ciacio, ⁵¹ savo nas dă akord le hotărîreasa le konsiloski te mudaren le Isusos, hai sosa kerdes on, hai ajukearelas o thagarimos le Devlesko. ⁵² O manuș kadava ghelos ko Pilat hai mangleas o trupo le Isusosko. ⁵³ Păce dineas tele lesko trupo, pakeardea les andăk pînza inoski hai ciutea les andăk than prahomasko săpime ande stînka, andă savo ma nas ciutino koniva. ⁵⁴ Sas paraștuiu hai începolas o savato. ⁵⁵ Ăl giuvlea kai avilesas le Isusosa andai Galileea gheles pala o Iosif hai dikhles o than le prahomasko hai sar sas ciutino o trupo le

Isusosko andă leste. ⁵⁶ Risailles khere hai pregătisardes ulei kai khandel hai khandimata. Hai savatone hodinisailes, sar phenel e Kris.

O Isus si giuvindo

(24:1-53)

E învierea le Isusoski

24 Kurke, detehara andai reat aviles ăl giuvlea ko than le prahomasko hai andines ăl khandimata kai pregătisardes len. ² Dikhles kă o bar kai phandavelas e intrarea ko than le prahomasko sas dino rigate, ³ hai kana întrisailes, ni arakhles o trupo le Raiesko le Isusosko. ⁴ Ando timpo so ăl giuvlea ni gianenas so te keren anda kadai buki, ita kă dui murș andă hainende kai strălucinas beșles pașalende. ⁵ Pherde dar, ăl giuvlea banghiles le mosa ke phuv. Dar on phende lenghe:

— Soste roden mașkar ăl mule koles kai si giuvindo? ⁶ Nai kate, sas înviome. Anen tumenghe goghi so phendea tumenghe ando timpo so mai sas ande Galileea: ⁷ «O Ciavo le Manușăsko trăbul te avel dino andăl vast le manușanghe bezehale, te avel răstignime, hai le trinengo ghes te înviol.»⁸

⁸ Atunci on andine peske goghi kă leske vorbe.

⁹ Kana risailles katar o than le prahomasko, phendes sea kadala kolenghe le deșuiekhenghe hai saoră kolavrenghe. ¹⁰ Sas e Maria andai Magdala, e Ioana, e Maria, e dei le Iakovoski, hai kolaver kai sas lența, kai phendes le apostolenghe kadal bukea. ¹¹ Dar kadal vorbe falas lenghe paramicea hai ni pakeanas len. ¹² Dar o Petre uștilos hai nașlos ko than le prahomasko. Banghilos hai dikhleas numa ăl dorea le pînzake andă save sas ciutino o trupo le Isusosko, Hai teleardeas khere mirime anda so kerdineailos.

Po drom karing o Emaus

¹³ Sa ando ghes kodova, dui ucenicea gianas andăk gav savesko anav sas Emaus, savo sas kam deșuiekh kilometrea katar o Ierusalimo. ¹⁴ Denas duma mașkar peste anda sea so kerdineailos. ¹⁵ Ando timpo so denas duma hai analizinas, kear o Isus pașilos hai gialas po drom lența. ¹⁶ Dar lenghe iakha sas înkearde te na daștin te pringianen les. ¹⁷ Ov phendea lenghe:

— Anda soste den duma ando timpo so gian po drom?

Hai on oprisailes, vardindos tristo. ¹⁸ Iekh anda lende, po anav Kleopa, dina angla:

— Tu san korkoro manuș savo sas ando Ierusalimo kai ni gianel so kerdineailos othe andăl ghesa kadala?

¹⁹ Ov phendeas:

— So?

Hai on phende leske:

— So kerdineailos le Isusosa anda o Nazaret, savo sas ăk prooroko zuralo andăl fapte hai andăl vorbe angla o Del hai angla saoro poporo. ²⁰ Sar ăl bare rașaia hai ăl mai bare amare dine les te avel mudardo hai sas răstignime. ²¹ Hai amen sas amen nădejdea kă ov si kodova kai va hastravela o Israelo. Dar i mai but, aghes si le trinengo ghes dă kana kerdiles kadal bukea. ²² Dar niște giuvlea amareandar uimisardes amen: gheles detehara andai reat ko than le prahomasko, ²³ hai ni arakhles lesko trupo hai aviles hai phendes kă dikhles i ăk dikhimos îngerengo save phenenas kă ov trail. ²⁴ Hai dui-trin mașkar amen-de gheles ko than le prahomasko hai arakhles kadea sar phendesas ăl giuvlea, dar le Isusos ni dikhle les.

²⁵ Atunci o Isus phendea lenghe:

— O, manuș bi gogheako, phares pakean sea so phendes ăl proorocea! ²⁶ Nai kadea kă o thagar dino drom katar o Del trăbulas te suferil kadal bukea hai te primil pi slava?

²⁷ Hai începosailos katar o Moisea hai katar saoră proorocea, hai kerdea len te hakearen ăl bukea anda leste andă saoro lil le Devlesko.

²⁸ Pașiles katar o gav andă savo gianas, hai ov kerdilos kă kamel te gial mai dur. ²⁹ Dar on rughisailos lestar:

— Acio amența, kă pașol e reat, hai anda o ghes mai si ăk țira hai nakhlos!

Hai întrisailos te aciolența. ³⁰ Ando timpo so beșelas lența ke sinia, lileas o marno, naiisardeas le Devleske, phaglea les hai dina les lenghe. ³¹ Atunci putardiles lenghe iakha hai pringiande les. Dar o Isus hasailos angla lende. ³² Hai phendes iekh avreske:

— Nai kadea kă mardolas o ilo amaro dă bukurie kana delas amenghe duma po drom hai sikavelas amen anda o lil le Devlesko?

³³ Hai kear ando ciaso kodova uștiles, risailes ando Ierusalimo hai arakhles kolen le deșuiekhen hai kolen kai sas lența kidine ³⁴ dindos duma:

— Înviosardeas o Rai ciaces hai sikadilos le Simonoske!

³⁵ Atunci ăl dui ucenicea phendes so kerdineailos lenghe po drom hai sar pringiande les kana phagleas o marno.

O Isus sikadeol andindos pacea pe ucenicenghe

³⁶ Ando timpo so on denas duma kadea, o Isus beșlos andă lengo mașkar hai phendea lenghe:

— E pacea te avel tumentă!

³⁷ Uimime hai pherde dar, pakeanas kă dikhen le mules. ³⁸ Dar ov phendea lenghe:

— Soste sen tulburime? Hai soste ni pakean kă sem giuvindo? ³⁹ Dikhen kă mîră vast hai kă mîră pîrne, me sem! Pipăiin man hai dikhen: le mules nai les nici mas, nici kokalea, sar dikhen kă si man man.

⁴⁰ Hai, păce phendeas kadala, sikadea lenghe pe vast hai pe pîrne. ⁴¹ Ando timpo so ăl apostolea sas kadiki dă bukuroși hai uimime, kă înkă avelas lenghe phares te pakean, ov phendea lenghe:

— Si tume kate daiicii hamos?

⁴² Hai on dine les ăk kotor macesko peko. ⁴³ Ov lilea les hai halea les angla lende.

⁴⁴ Pala kodoia phendea lenghe:

— Ita so phenavas tumenghe, kana înkă semas tumentă: kă trăbul te kerdeol pes sea so si ramome anda mande ande Kris le Moiseaski, andăl Proorocea hai andăl Salmi.

⁴⁵ Atunci putardeas lenghi goghi kaște hakearen o lil le Devlesko ⁴⁶ hai phendea lenghe:

— Si ramome kă o thagar dino drom katar o Del trăbul te suferil hai andă le trinengo ghes te învivol andal mule. ⁴⁷ Hai te avel phendo andă lesko anav saoră poporenghe, începîndos anda o Ierusalimo, kă trăbul te muken o bezeh hai te bolden pes ko Del, ka lenghe bezeha te aven iertime. ⁴⁸ Tume sen martorea kadal bukeanghe. ⁴⁹ Hai ita kă va dava drom pă tumende so muro Dad phendeas kă va dela. Dar acion ando foro gi kana va avena hureade zuralimasa katar o Del!

O Isus si vazdino ando ceri

⁵⁰ O Isus îngheardea len avri gi karing e Betania. Vazdeas pe vast hai binekuvintisardea len. ⁵¹ Ando timpo so binekuvintilas len, teleardeas lendar hai sas lilo opre ko ceri. ⁵² Păce înkinosailos leske, risailes ko Ierusalimo ăk bare bukuriasa. ⁵³ Hai saoro timpo beșenas ko Templo hai lăudinas le Devles.